

ODBORNÝ POSUDOK

**k strategickému dokumentu
„Územný plán obce Slovenské Pravno“**

***vypracovaný podľa § 13 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné
prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov***

OBSAH

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI	1
VYPRACOVANIE ODBORNÉHO POSUDKU PODĽA § 13 ZÁKONA	1
ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANOM STRATEGICKOM DOKUMENTE „NÁVRHU ÚPN OBCE SLOVENSKE PRAVNO“	1
A. ÚPLNOSŤ SPRÁVY O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	2
B. STANOVISKÁ K SPRÁVE O HODNOTENÍ PODĽA § 12	3
C. ÚPLNOSŤ ZISTENIA Kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia	12
D. POUŽITÉ METÓDY HODNOTENIA A ÚPLNOSŤ VSTUPNÝCH INFORMÁCIÍ.....	22
E. VARIANTY RIEŠENIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	23
F. NÁVRH OPATRENÍ A PODMIENOK NA VYLÚČENIE ALEBO ZNÍŽENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	26
ZÁVER POSUDKU	55

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

Názov: Obec Slovenské Pravno

Identifikačné číslo: 00316911

Adresa sídla: Obecný úrad Slovenské Pravno, Slovenské Pravno 123, 038 22 Slovenské Pravno

Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:
Pavol Grusmann - starosta obce, Slovenské Pravno 123, 038 22 Slovenské Pravno,
tel. číslo: 043 4962 139, e-mail: obecslpravno@gaya.sk

VYPRACOVANIE ODBORNÉHO POSUDKU PODĽA § 13 ZÁKONA

Odborný posudok (ďalej len „posudok“) pre navrhovaný strategický dokument „Územný plán obce Slovenské Pravno - Návrh“ podľa § 13 ods. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), na základe určenia Okresného úradu Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „OÚ TR, OSŽP“) (list. č. OU-TR-OSZP-2024/000157-036 Ku, zo dňa 06.05. 2024) vypracoval Ing. Milan Hodas, zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pod číslom 672/2018/OPV.

Podkladom pre vypracovanie odborného posudku boli nasledujúce dokumenty a poznatky:

- Oznámenie o strategickom dokumente a stanoviská k nemu,
- Rozsah hodnotenia pre strategický dokument,
- Správa o hodnotení strategického dokumentu a stanoviská / vyjadrenia k nej,
- Návrh Územného plánu obce Slovenské Pravno (navrhovaný strategický dokument),
- záznam z verejného prerokovania,
- odborné vedomosti a poznatky z posudzovania vplyvov na životné prostredie a danej posudzovanej problematiky,
- stanoviská k strategickému dokumentu

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANOM STRATEGICKOM DOKUMENTE „NÁVRHU ÚPN OBCE SLOVENSKÉ PRAVNO“

Názov: Územný plán obce Slovenské Pravno

Charakter: Územnoplánovacia dokumentácia (na miestnej úrovni)

Etapa: Návrh (zmysle § 22 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona)

Obstarávateľ: Obec Slovenské Pravno v spolupráci s odborne spôsobilou osobou na obstaranie ÚPN O - Ing. arch. Eva Zaťková, ktorá je zapísaná v zozname odborne spôsobilých osôb na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcí.

Spracovateľ: ARTIX, s.r.o., Martin

Hlavný riešiteľ: Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová, autorizovaný architekt č. 1629 AA SKA

Dátum: október 2023

Riešené územie obce pozostáva zo zastavaného územia obce a ostatného katastrálneho územia. Zastavané územie je v súčasnosti legislatívne vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990. Celková výmera riešeného katastrálneho územia je cca 1 717 ha. Plocha zastavaného územia obce k 1.1.1990 je 77,63 ha.

Obec Slovenské Pravno z hľadiska územno-správneho členenia patrí do Žilinského samosprávneho kraja, do okresu Turčianske Teplice. Obec Slovenské Pravno leží v južnej časti Turčianskej kotliny, na úpätí pohoria Žiar, po oboch stranách potoka Briešťanky. Obcou prechádza cesta II/519, ktorá spája Turiec s Hornou Nitrou. Od okresného mesta Turčianske Teplice je vzdialená približne 10 km severozápadne.

Hlavné ciele pre obstaranie územného plánu obce Slovenské Pravno:

- hlavným cieľom územného plánu bude zabezpečenie územných a technických podmienok pre rozvoj obce a jej katastrálneho územia pre plánovaný rast počtu obyvateľov do roku 2040,
- komplexné riešenie a určenie zásad priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,
- stanovenie limitov využitia plôch katastrálneho územia v súlade s prírodnými danosťami a potrebou vytvoriť podmienky pre trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny, dosiahnutie a udržanie ekologickej stability,
- stanovenie regulatívov, zabezpečujúcich vytváranie harmonického prostredia v obci a vo voľnej krajine,
- vzájomná koordinácia činností v území, zabezpečujúca účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru,
- vytvorenie ponuky využiteľných voľných plôch, napomáhajúcej rozvoju všetkých funkcií, vrátane hospodárskej základne obce.

Návrhové obdobie ÚPN obce Slovenské Pravno je rok 2040.

A. ÚPLNOSŤ SPRÁVY O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Správa o hodnotení bola vypracovaná podľa § 9, ods. 5, písmeno b) a podľa prílohy č. 5 zákona, ktorá predstavuje všeobecný rámec pre obsah a štruktúru správy o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie. Navrhovaný strategický dokument je Územný plán obce Slovenské Pravno (ďalej len „ÚPN-O“). Spracovateľom správy o hodnotení bol Ing. Igor Kmeť.

Pri hodnotení dotknutého územia spracovateľ správy vychádza z podkladov:

- Prieskumy a rozborý a Krajinno-ekologický plán obce Slovenské Pravno
- Návrh Územného plánu obce Slovenské Pravno
- najaktuálnejšie dostupné podklady z rôznych zdrojov, ako napr. internetové portály a databázy, právne predpisy súvisiace so starostlivosťou o životné prostredie, všeobecné záväzné nariadenia, strategické dokumenty a iné podklady v ktorých sa nachádzali relevantné informácie týkajúce sa riešeného územia.

Hodnotenie vplyvov navrhovaného strategického dokumentu na životné prostredie bolo vykonané hlavne opisnou formou, porovnávaním a pomocou zvolených kritérií, resp. regulatív.

Správa o hodnotení má 132 strán textu aj s prílohami. Po preštudovaní predloženej správy a vyhodnotení doplňujúcich zistení možno konštatovať, že jej členenie zodpovedá prílohe č. 5 zákona, tzn. členeniu správy o hodnotení strategického dokumentu.

Posudzovaný strategický dokument je vypracovaný v jednom variante vzhľadom k tomu, že rozsah problémov a predpokladaného rozvoja umožňovalo jednoznačné riešenia bez nutnosti overovania variantných riešení (v zmysle §21 ods. 2. stavebného zákona nie je potrebné spracovať variantný koncept pre obce s menej ako 2 000 obyvateľmi). Predpokladané vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva boli hodnotené pre tento variant.

Pre posúdenie úplnosti správy o hodnotení bolo posúdenie špecifických požiadaviek určených v „Rozsahu hodnotenia“ v súlade s § 8 zákona. Rozsah hodnotenia vydal Okresný úrad Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie v liste č. OU-TR-OSZP-2023/000009-Ku zo dňa 29.01.2023. Posudzované bolo zapracovanie špecifických požiadaviek do správy o hodnotení a do strategického dokumentu (Návrhu územného plánu obce Slovenské Pravno).

Špecifické požiadavky sú vyhodnotené na strane 124 až 132 Správy o hodnotení strategického dokumentu ÚPN-O Slovenské Pravno. Po preštudovaní možno konštatovať, že špecifické požiadavky boli zapracované s ohľadom na dostupné podklady v primeranej miere do Správy o hodnotení strategického dokumentu ÚPN-O Slovenské Pravno.

Komplexná charakteristika súčasného stavu životného prostredia údaje o kladných a záporných vplyvoch a hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia sú spracované na primeranej úrovni a sú zásadné pri hodnotení úplnosti správy o hodnotení strategického dokumentu.

B. STANOVISKÁ K SPRÁVE O HODNOTENÍ PODĽA § 12

Okresný úrad Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie rozoslal správu o hodnotení strategického dokumentu listom č. OU-TR-OSZP-2024/000157-021 zo dňa 03.04.2024 na zaujatie stanoviska dotknutým orgánom a dotknutým obciam.

Oslovené dotknuté orgány:

1. Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Nám. Ľ. Štúra č. 1, 812 35 Bratislava
2. Ministerstvo vnútra, Križková 7, 811 04 Bratislava
3. Ministerstvo zdravotníctva SR, inšpektorát kúpeľov a žriediel, Limbová 2, 837 52 Bratislava
4. Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku, detašované pracovisko Stred, ČSA 7, 974 31 Banská Bystrica
5. Žilinský samosprávny kraj, ORR a GR, Odbor dopravy a PIC, Komenského 48, 011 09 Žilina
6. Žilinský samosprávny kraj, ORR a CR, Odbor regionálneho rozvoja, Komenského 48, 011 09 Žilina
7. Krajský pamiatkový úrad Žilina, Mariánske námestie 19, 010 01 Žilina
8. Okresný úrad Žilina, Odbor opravných prostriedkov, Pozemkový referát, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
9. Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
10. Okresný úrad Žilina, Odbor výstavby a bytovej politiky, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
11. Okresný úrad Turčianske Teplice, Odbor krízového riadenia, Ul. SNP 514/122, 039 01 Turčianske Teplice
12. Okresný úrad Turčianske Teplice, Odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek ochrany ovzdušia, úsek štátnej vodnej správy, úsek odpadového hospodárstva, úsek ochrany prírody a krajiny, Ul. SNP 514/122, 039 01 Turčianske Teplice
13. Okresný úrad Martin, Odbor cestnej dopravy a PK, Námestie S.H. Vajanského 1, 036 58 Martin
14. Okresný úrad Martin, Pozemkový a lesný odbor, Námestie S.H. Vajanského 1, 036 58 Martin
15. Regionálna veterinárna a potravinová správa Martin, Záturčianska 1, 036 80 Martin
16. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, Kuzmányho 27, 036 01 Martin

17. Dopravný úrad, divízia civilného letectva, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava
18. Obvodný banský úrad, ul. 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica

Dotknuté obce:

1. Obec Abramová, Obecný úrad, Abramová 8, 038 22 Abramová
2. Obec Ivančiná, Obecný úrad, Ivančiná 35, 038 45 Malý Čepčín
3. Obec Kaľamenová, Obecný úrad, Kaľamenová 11, 038 22 Kaľamenová
4. Obec Liešno, Obecný úrad, Liešno 21, 038 22 Liešno
5. Obec Rudno, Obecný úrad, Rudno 94, 038 22 Slovenské Pravno
6. Obec Brieštie, Obecný úrad, Brieštie 76, 038 22 Slovenské Pravno

V zmysle § 12 zákona boli doručené 3 stanoviská od dotknutých orgánov na Okresný úrad Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie. Od dotknutých obcí nebolo doručené žiadne stanovisko k Správe o hodnotení a k navrhovanému strategickému dokumentu.

Vyhodnotenie stanovísk dotknutých orgánov:

- 1. Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Nám. Ľ. Štúra č. 1, 812 35 Bratislava**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

- 2. Ministerstvo vnútra, Križková 7, 811 04 Bratislava**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

- 3. Ministerstvo zdravotníctva SR, inšpektorát kúpeľov a žriediel, Limbová 2, 837 52 Bratislava**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

- 4. Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku, detašované pracovisko Stred, ČSA 7, 974 31 Banská Bystrica**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

- 5. Žilinský samosprávny kraj, ORR a GR, Odbor dopravy a PIC, Komenského 48, 011 09 Žilina**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

- 6. Žilinský samosprávny kraj, ORR a CR, Odbor regionálneho rozvoja, Komenského 48, 011 09 Žilina**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

- 7. Krajský pamiatkový úrad Žilina, Mariánske námestie 19, 010 01 Žilina**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

- 8. Okresný úrad Žilina, Odbor opravných prostriedkov, Pozemkový referát, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina**

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

9. Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina (list č. OU-ZA-OSZP1-2024/030891-003 zo dňa 22.04.2024

Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja (ďalej len „Okresný úrad Žilina“), ako príslušný orgán štátnej správy ochrany prírody a krajiny podľa § 4 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, a podľa § 67 pís. f) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), v súlade s § 6 ods. 6) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon EIA“), na základe zaslania: Okresný úrad Turčianske Teplice, Odbor starostlivosti o životné prostredie, SNP 514/122, 039 01 Turčianske Teplice dáva podľa § 9 ods. 1 písm. w) zákona, nasledovné

záväzné stanovisko:

Dôvodom obstarávania Územného plánu obce je potreba získania základného nástroja územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie:

Cieľmi ÚPN-O Slovenské Pravno sú:

- zabezpečiť územné a technické podmienky pre rozvoj obce a jej katastrálneho územia pre plánovaný rast počtu obyvateľov do roku 2040,
- komplexne riešiť a určiť zásady priestorového usporiadania a funkčného využitia územia,
- stanoviť limity využitia plôch katastrálneho územia v súlade s prírodnými danosťami a potrebou vytvoriť podmienky pre trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny, dosiahnutie a udržanie ekologickej stability,
- stanoviť regulatívy, zabezpečujúce vytváranie harmonického prostredia v obci a vo voľnej krajine,
- vzájomná koordinácia činnosti v území zabezpečujúca účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru,
- vytvoriť ponuky využiteľných voľných plôch, napomáhajúcich rozvoju všetkých funkcií, vrátane hospodárskej základne.

Hodnotenie územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny:

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny sa katastrálne územie obce Slovenské Pravno nachádza v krajine so 4. a 1. (všeobecná ochrana) stupňom ochrany prírody.

Z maloplošných chránených území z národnej sústavy chránených území sa v k.ú. Slovenské Pravno nachádza Národná prírodná rezervácia (NPR) Turiec, vrátane ochranného pásma a Chránený areál (CHA) Ivančinské močiare. Obe sú ako medzinárodné významne mokrade zároveň súčasťou Ramsarskej lokality Mokrade Turca.

Národná prírodná rezervácia (NPR) Turiec sa nachádza vo viacerých katastrálnych územiach, v riešenom území sa nachádza jej časť. NPR má za cieľ zachovať prirodzený charakter vodného toku a zabezpečiť ochranu jestvujúcej sprievodnej vegetácie a viacerých chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. V NPR platí 4. stupeň ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z.. V ochrannom pásme platí 3. stupeň ochrany, v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z..

Na území sa tiež nachádzajú genofondové plochy:

- GL 4 Dolné Závozy,
- GL 20 riečny systém Turca,
- GL 52 Ivančinské močiare II. a III. (od roku 2004 CHA Ivančinské močiare)

- GL Kotian – Sokol – Balážovo – Borová kaluž,
- GL 61 Niva potoka Lúčky.

Chránený areál (CHA) Ivančinské močiare sa nachádza v k.ú. Ivančiná a Slovenské Pravno. Plní významnú funkciu refúgia močiarnych druhov rastlín, vodných vtákov, obojživelníkov, vodných a močiarnych bezstavovcov a ich spoločenstiev. Jeho celková rozloha je 29.300 m². Predmetom ochrany je územie s významnou funkciou refúgia močiarnych druhov rastlín, vodných vtákov, obojživelníkov, vodných a močiarnych bezstavovcov a ich spoločenstiev. Platí tu 4. stupeň ochrany prírody.

V zmysle RÚSES okresu Martin sú k.ú. Slovenské Pravno nasledovné prvky:

- Biocentrum nadregionálneho významu: NRBC2 Turiec,
- Biocentrum regionálneho významu RBc4 Kotian – Sokol – Balážovo – Borová kaluž, RBc1 Brieštie,
- Biokoridor nadregionálneho významu: NRBk1 Vodný tok Turiec, NRBk2 Vodný tok Jasenica
- Biokoridor regionálneho významu: RBk4 Ekotón Žiaru Ondrášovo – Jasenovo.

V katastrálnom území Slovenské Pravno sa nachádza časť Územia európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok, vyhlásené Výnosom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č.3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu.

V strategickom dokumente sú navrhnuté nové lokality MF 01 a MF 02 (MF – malé farmy), ktoré sú z hľadiska ochrany prírody a krajiny kolidujúce. Riešeným územím prechádza prvok R-ÚSES okresu Turčianske Teplice, regionálny biokoridor RBk4 Ekotón Žiaru Ondrášovo-Jasenovo Ekotón prechádza upätím pohoria Žiar medzi obcami Ondrášová a Jasenovo. Slúži ako migračný koridor hlavne pre stavovce. Vede okrajom lesa, tvorený najmä nepôvodnými smrečínami a borinami s prímiesou smrekovca, buka, brezy, osiky, jelše a.i. V lokalite sa nachádzajú ďalšie prvky R-ÚSES okresu Turčianske Teplice – miestna genofondová lokalita a miestny biokoridor (MBk4) potok Sokol. Situovaním malých fariem do tohto priestoru by znamenalo rušenie voľne žijúcich živočíchov vyskytujúcich sa v tomto priestore hlavne počas ich migrácie, získavania a prijímania potravy a zdrojov vody, pri nedostatočných ochranných opatreniach taktiež škody na hospodárskych zvieratách a majetku.

V súčasnosti ide o neurbanizovanú lokalitu, jej zástavba by bola v rozpore s platným regulatívom č. 1.21 z Územného plánu Veľkého územného celku Žilinského kraja v platnom znení – ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce; v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútroareálovú a vnútroareálovú zeleň.

Na základe vyššie uvedeného Okresný úrad Žilina konštatuje, že realizáciou nových lokalít MF 01 a MF 02 dôjde k negatívnemu ovplyvneniu územia ako aj celkovému narušeniu ekologickej stability širšieho prostredia a z tohto dôvodu požaduje aby činnosti neboli navrhované.

Vyhodnotenie: v stanovisku sa požaduje zohľadnenie niekoľkých pripomienok. Pripomienka ohľadne kolízie navrhovaných lokalít MF 01 a MF 02 s prvkami ÚSES RBk4 a MBk4 je neopodstatnená z dôvodu, že nadregionálny biokoridor RBk4 a miestny biokoridor MBk4 - sa nachádzajú na okraji riešeného územia a návrh ÚPN O ich rešpektuje, nezasahuje do nich žiadnou činnosťou a navrhuje aj krajinnéekologické opatrenia na zachovanie ekologickej stability územia.

Pripomienka ohľadne rozporu s platným regulatívom č. 1.21 z Územného plánu Veľkého územného celku Žilinského kraja v platnom znení je neopodstatnená nakoľko Žilinský samosprávny kraj listom č. 04289/2023/ORR-7 zo dňa 4.12.2023 vydal súhlasné stanovisko k Návrhu Územného plánu obce Slovenské Pravno.

10. Okresný úrad Žilina, Odbor výstavby a bytovej politiky, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

11. Okresný úrad Turčianske Teplice, Odbor krízového riadenia, Ul. SNP 514/122, 039 01 Turčianske Teplice

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

12. Okresný úrad Turčianske Teplice, Odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek ochrany ovzdušia, úsek štátnej vodnej správy, úsek odpadového hospodárstva, úsek ochrany prírody a krajiny, Ul. SNP 514/122, 039 01 Turčianske Teplice (list č. OU-TR-OSZP-2024/000396/002-vod.Sá zo dňa 22.04.2024)

Dňa 03. apríla 2024 ste nás požiadali o stanovisko k správe o hodnotení strategického dokumentu „Územný plán obce Slovenské Pravno“. Okresný úrad Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie, sa zúčastnil aj samotného verejného prerokovania územného plánu dňa 18.04.2024, kde po výklade spracovateľom návrhu územného plánu, tunajší úrad na úseku štátnej vodnej správy dáva nasledovné stanovisko :

- Okresný úrad Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie, na úseku štátnej vodnej správy vydal vyjadrenie k návrhu Územnému plánu obce Slovenské Pravno pre Obec Slovenské Pravno pod číslom OU-TR-OSZP-2023/000207/003-vod.Sá zo dňa 04.12.2023. Podmienky uvedené v tomto vyjadrení žiadame rešpektovať.
- Lokalita v ÚP označená ako lokalita MF 01 + MF 02, Dobré sady — farmy, nie je v súlade s I. časťou — Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry, bod 1.21 „ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavené územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce, v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútro sídelnú zeleň a vnútroareálovú zeleň“.
- S návrhom čistenia odpadových vôd z jednotlivých objektov odvedených do samostatných čistiarní odpadových vôd a s následnou akumuláciou vyčistených vôd v zberných nádržiach a aplikáciou týchto vôd na závlahu permakultúrneho hospodárstva nesúhlasíme. Povolenie na vypúšťanie odpadových vôd je v zmysle § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v platnom znení možné iba do povrchových vôd, alebo do podzemných vôd. Taktiež § 9 vodného zákona hovorí, aké vody sú určené na závlahy.

Vyhodnotenie stanoviska: v stanovisku sa požaduje zohľadnenie niekoľkých pripomienok.

Pripomienka ohľadne rešpektovania stanoviska OU-TR-OSZP-2023/000207/003-vod.Sá zo dňa 04.12.2023 je neopodstatnená. V stanovisku sa uvádza „V návrhu UPN-O je navrhnutá výstavba Dobré sady – malé farmy, lokalita MF 01 + MF 02, ktoré nie je možné napojiť na VV. Z toho dôvodu ich výstavba, zásobovanie vodou zo studní, bude iba na základe súhlasného stanoviska MZ SR, IKŽ Bratislava, z dôvodu OP II. stupňa minerálnych zdrojov v Budiši“. Ministerstvo zdravotníctva SR vydalo súhlasné stanovisko k Návrhu Územného plánu obce Slovenské Pravno listom č. S26783-2023-ÍKŽ-2 zo dňa 09.11.2023.

Pripomienka ohľadne rozporu s platným regulatívom č. 1.21 z Územného plánu Veľkého územného celku Žilinského kraja v platnom znení je neopodstatnená nakoľko Žilinský samosprávny kraj listom č. 04289/2023/ORR-7 zo dňa 4.12.2023 vydal súhlasné stanovisko k Návrhu Územného plánu obce Slovenské Pravno.

Pripomienka ohľadom čistenia odpadových vôd je opodstatnená, odporúčam vypustiť zo smernej časti vetu „V navrhovanom zmiešanom území - malé farmy+rekreácia – budú vzhľadom na územno-

technické limity odpadové vody z jednotlivých objektov odvedené do samostatných čistiarní odpadových vôd s následnou akumuláciou vyčistených vôd v zberných nádržiach a aplikáciou týchto vôd na závlahu permakultúrneho hospodárstva“ a nahradiť ju textom "V navrhovanom zmiešanom území budú odpadové vody z jednotlivých objektov riešené v súlade s aktuálne platným vodným zákonom".

13. Okresný úrad Martin, Odbor cestnej dopravy a PK, Námestie S.H. Vajanského 1, 036 58 Martin

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

14. Okresný úrad Martin, Pozemkový a lesný odbor, Námestie S.H. Vajanského 1, 036 58 Martin (list č. OÚ-MT-PLO2-2023/008191 zo dňa 23.04.2024)

Okresnému úradu Martin, pozemkovému a lesnému odboru, oddelenie lesného hospodárstva (ďalej len „OÚ Martin“) bolo elektronicky dňa 04.04.2024 doručené Oznámenie o verejnom prerokovaní Správy o hodnotení strategického dokumentu „Územný plán obce Slovenské Pravno“.

Zástupcovia OÚ Martin sa dňa 18.04.2024 zúčastnili verejného prerokovania ÚP a po výklade spracovateľa návrhu ÚP, jeho následného preštudovania a miestnej ohliadke predmetných lokalít OÚ Martin má k návrhu ÚP nasledovné pripomienky:

Lokalita v ÚP označená ako „Dobré sady“ - v grafickej časti označená ako MF 01-02.

V tejto lokalite je zámer výstavby tzv. komunitného centra (MF 01-02) navrhovaného v ochrannom pásme lesa v k. ú. Slovenské Pravno pri lesných pozemkoch, ktoré sú označené v zmysle priestorovej úpravy lesa ako lesné porasty č. 284a, 28641, 28642, 286b2, ktoré sú zariadené na Lesnom celku Rudno v Programe starostlivosti o lesy vypracovanom na roky 2022 - 2031. V tejto veci OÚ Martin požiadal o stanovisko obhospodarovateľa Lesy SR, štátny podnik, OZ Sever, ktorý obhospodaruje príľahlé lesné porasty, pri ktorých sa má zámer realizovať. Lesy SR, štátny podnik, OZ Sever v stanovisku vyjadrilo nesúhlas k umiestneniu vyššie uvedenej stavby, nakoľko dotknuté parcely sa nachádzajú v ochrannom pásme lesa. V zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku. Objekty by sa teda nachádzali v priestore, ktorý by bol ohrozený pádom stromu, či už v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov alebo pri plánovaných ťažbových zásahoch predpísaných PSoL. Zástavbou dôjde k prerušeniu ťažbovo-dopravných trás a znemožneniu prístupu do okolitých porastov, čo sa prejaví aj na obhospodarovaní dotknutých porastov. Plánovaná prístupová komunikácia pre uvedenú zástavbu je účelovou komunikáciou slúžiacou pre potreby lesného hospodárstva pre obhospodarovateľov lesa a vykonávanie odborného hospodárenia v predmetnej lokalite.

OÚ Martin je príslušný prvostupňový orgán štátnej správy na úseku lesného hospodárstva zmysle § 56 ods. 1 písm. c) a § 60 ods. 2 písm. d) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o lesoch“) a zároveň príslušný aj na úseku poľovníctva s povinnosťami uvedenými v § 74 zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve v platnom znení, podľa ktorého má na starosti okrem iného aj ochranu poľovníctva a zveri, starostlivosti o zver a jeho zlepšovanie životných podmienok. V tejto súvislosti preto požiadal užívateľa PR Slovenské Pravno o vyjadrenie sa k plánovanému zámeru ÚP. Užívateľ PR sa vyjadril k výstavbe v tejto lokalite nesúhlasne, nakoľko by došlo k narušeniu dôležitých migračných trás voľne žijúcej zveri, či sa už jedná o jeleniu, srnčiu, diviačiu zver, ale aj dokonca o medvediu zver. V prípade realizácie tohto zámeru by ustanovenie § 24 zákona 274/2009 Z. z. o poľovníctve bolo narušené a pre konkrétneho užívateľa revíru narušenie plnenia si povinností užívateľa PR podľa § 26 zákona 274/2009 Z. z. o poľovníctve. Táto lokalita sa nachádza neďaleko cestnej komunikácie č. 519, kde sa zver vo večerných i nočných hodinách zdržuje na pastve. V prípade realizácie ÚP sa zver presunie viac do poľa, bude pretínať spomenutú cestnú komunikáciu, čím môže

dôjsť k väčšej nehodovosti na danom úseku. V dotknutej lokalite sa nachádza i zdroj čistej a kvalitnej vody pre zver, ktorá v minulosti nebola nijak ovplyvnená a kontaminovaná ľudskou činnosťou. Potok „Sokol“ pramení v horách a preteká dotknutou lokalitou. V dôsledku realizácie by sa tento vodný zdroj mohol narušiť, nakoľko výstavba je plánovaná i v blízkosti tohto toku. Týmto by sa narušil prirodzený zdroj pitnej vody pre zver, nielen v tejto lokalite, ale aj v úseku ďalších 3 km, ktorým potok ďalej preteká.

Lokality BI 02, BI 06, BI 08.

V týchto lokalitách je zámer umiestniť spolu 19 rodinných domov. Nakoľko prevažne západná časť týchto lokalít zasahuje do ochranného pásma lesa, žiadame v ďalšej etape ÚP tieto rodinné domy umiestniť tak, aby možným pádom stromov resp. ich ťažbou tieto neboli ohrozené. Prístup k lesným porastom ostáva zachovaný. Zároveň Vás OÚ Martin informuje o tom, že na ochranné pásmo lesa v zmysle § 10 ods. 1 a 2 zákona o lesoch, ktoré je 50 m od hranice lesného pozemku, na zámer výstavby RD nebude vydávať kladné záväzné stanovisko, nakoľko z doterajšej praxe je zrejmé, že potom nastávajú pre každého účastníka len zbytočné problémy.

Na základe vyššie uvedeného OÚ Martin v zmysle § 6 ods. 2 zákona o lesoch súhlasí s Návrhom ÚP za dodržania nasledovných podmienok, ktoré sú obstarávateľia povinný zapracovať do dokumentácie:

1. Lokalitu „Dobré sady“ z ÚP celú vypustiť,
2. V lokalitách BI 02, BI 06, BI 08 umiestniť RD tak, aby bolo dodržané ochranné pásmo lesa Existujúcu prístupovú cestu do lesných porastov č. 252a, 252b a 252c ponechať.

Ostatné lokality v návrhu ÚP nezasahujú do ochranného pásma lesa, z toho dôvodu sa k nim OÚ Martin nevyjadruje.

Vyhodnotenie: v stanovisku sa požaduje zohľadnenie niekoľkých pripomienok. Odporúčam rešpektovať požiadavku týkajúcu sa všetkých lokalít nachádzajúcich sa v ochrannom pásme lesa. Navrhujem vylúčiť z návrhu strategického dokumentu územia, ktoré zasahujú do ochranného pásma lesa v lokalitách: MF 01, MF 02, BI 02, BI 06 a BI 08.

Požiadavku ohľadne prerušenia ťažobno-dopravných trás považujem za neopodstatnenú, pretože v záväznej časti strategického dokumentu sa nachádza regulatív pri lokalite MF 01 a MF 02: „v rámci územia ponechať dostatočný dopravný priestor pre umiestnenie cesty a technickej infraštruktúry, min. š=5,0 m s ponechaním prístupu do územia RU 02 a následne do lesnej krajiny - cestu riešiť so spevneným vodopriepustným povrchom“.

S požiadavkou ohľadne narušenia migračných trás voľne žijúcej zveri sa nestotožňujem. Majiteľ pozemkov požiadal o vyňatie pozemkov z revíru a bolo mu vyhovieť v súlade so zákonom č.274/2009 Z. z. o poľovníctve. Ohľadne narušenia zdroja vody v potoku Sokol sa v záväznej časti strategického dokumentu nachádza pri lokalitách MF 01 a MF 02 regulatív: „v území rešpektovať biokoridor a ochranné pásmo Sokolského potoka - bez trvalého oplotenia – nezasahovať do neho žiadnou stavebnou činnosťou“, ktorý túto pripomienku vylučuje. Pripomienka k možnej väčšej nehodovosti na ceste č. 519 kvôli presunu zveri do poľa je neopodstatnená. V danom území sa nachádza dostatočne široký koridor ktorý umožňuje migráciu voľne žijúcej zveri.

15. Regionálna veterinárna a potravinová správa Martin, Záturčianska 1, 036 80 Martin

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

16. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, Kuzmányho 27, 036 01 Martin

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

17. Dopravný úrad, divízia civilného letectva, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

18. Obvodný banský úrad, ul. 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica

Vyhodnotenie: nevyjadrili sa

Vyhodnotenie stanovísk dotknutých obcí:

1. Obec Abramová, Obecný úrad, Abramová 8, 038 22 Abramová

Vyhodnotenie stanoviska: nevyjadrili sa

2. Obec Ivančiná, Obecný úrad, Ivančiná 35, 038 45 Malý Čepčín

Vyhodnotenie stanoviska: nevyjadrili sa

3. Obec Kaľamenová, Obecný úrad, Kaľamenová 11, 038 22 Kaľamenová

Vyhodnotenie stanoviska: nevyjadrili sa

4. Obec Liešno, Obecný úrad, Liešno 21, 038 22 Liešno

Vyhodnotenie stanoviska: nevyjadrili sa

5. Obec Rudno, Obecný úrad, Rudno 94, 038 22 Slovenské Pravno

Vyhodnotenie stanoviska: nevyjadrili sa

6. Obec Brieštie, Obecný úrad, Brieštie 76, 038 22 Slovenské Pravno

Vyhodnotenie stanoviska: nevyjadrili sa

Názor posudzovateľa a odporúčania k uplatneným pripomienkam:

Niektoré vyššie uvedené pripomienky zainteresovaných orgánov a dotknutých obcí pokladám za relevantné, niektoré pripomienky sú môjho pohľadu neopodstatnené. Relevantné a časovo aktuálne pripomienky, vznesené k oznámeniu o strategickom dokumente, už boli akceptované a zakomponované do posudzovanej správy o hodnotení strategického dokumentu a do návrhu strategického dokumentu. Niektoré z pripomienok boli adresné k následnému procesu projektovej prípravy jednotlivých navrhovaných činností.

V tejto etape riešenia projektovej dokumentácie relevantné a odôvodnené pripomienky, požiadavky a odporúčania v stanoviskách zainteresovaných orgánov a dotknutých obcí k správe o hodnotení strategického dokumentu odporúčam zapracovať do predmetného strategického dokumentu.

Závažnejšie pripomienky a požiadavky k navrhovanému strategickému dokumentu sa týkajú:

- **K stanovisku Okresného úradu v Turčianskych Tepliciach, odboru starostlivosti o životné prostredie** odporúčam rešpektovať pripomienku ohľadom čistenia odpadových vôd a nahradiť text v smernej časti strategického dokumentu. Pripomienky ohľadom rešpektovania stanoviska OÚ TR, OSŽP v kt. sa odvoláva na stanovisko MZ SR a rešpektovania regulatívu ÚPN VÚC Žilinského kraja považujem za neopodstatnené.
- **K stanovisku Okresného úradu v Martine, Pozemkovému a lesnému odboru** odporúčam rešpektovať pripomienku ku kolízií navrhovaných plôch a ochranného pásma lesa a vylúčiť z návrhu strategického dokumentu územia, ktoré zasahujú do ochranného pásma lesa v lokalitách: MF 01, MF 02, BI 02, BI 06 a BI 08. Pripomienky ohľadom prerušenia ťažobno-dopravných trás, narušenia migračných trás voľne žijúcej zveri, väčšej nehodovosti na ceste č. 519 a narušenia vodného zdroja v potoku Sokol považujem za neopodstatnené.
- **K stanovisku Okresný úradu v Žiline, Odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja** pripomienky ohľadom a rešpektovania regulatívu ÚPN VÚC Žilinského kraja a kolízie navrhovaných lokalít MF 01 a MF 02 s prvkami ÚSES RBk4 a MBk4 považujem za neopodstatnené.

Požiadavky sú relevantné a zapracované do kapitoly F tohto posudku a do textovej prílohy č. 1 tohto posudku „Návrhu Záverečného stanoviska v kapitole VI. Závery v bode 3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“.

Zásadné požiadavky všetkých zapojených subjektov boli preformulované do návrhu opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov navrhovaného strategického dokumentu uvedených v kapitole F tohto odborného posudku.

Ďalej odporúčam akceptovanie pripomienok týkajúcich sa následnej etapy projektovej prípravy dotknutého územia. Plánované aktivity v navrhovanom strategickom dokumente, ktoré majú charakter navrhovaných činností (stavby, zariadenia a iné činnosti) bude potrebné zodpovedne posúdiť na úrovni posúdenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Záznam z verejného prerokovania Správy o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov, podľa prílohy č. 5 „Územný plán obce Slovenské Pravno“

Dátum: 18.04.2024 o 10.00 hod.
Miesto: kultúrne stredisko obce Slovenské Pravno
Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Prítomní podľa prezenčnej listiny, ktorá je súčasťou tohto záznamu.

Prerokovanie Správy o hodnotení (ďalej len „SEA“) návrhu ÚPN O Slovenské Pravno s dotknutými orgánmi, organizáciami a s verejnosťou sa konalo v sále kultúrneho domu obce Slovenské Pravno, dňa 18. 4. 2024 o 10:00 hod.

Prerokovanie, otvoril starosta obce pán Pavol Grusmann, ktorý privítal občanov obce, verejnosť a zástupcov štátnej správy. Rokovania sa zúčastnili pracovníci z OÚ Turčianske Teplice, Odboru starostlivosti o životné prostredie, z OÚ Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie - oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, z OÚ Martin, Pozemkový a lesný odbor a 3 občania obce Slovenské Pravno (viď. prezenčná listina).

Starosta obce následne odovzdal slovo spracovateľovi SEA ÚPN O Ing. Igorovi Kmeťovi aby prítomných oboznámil s procesom SEA ako aj so Správou o hodnotení strategického dokumentu ÚPN O Slovenské Pravno.

Správa o hodnotení ÚPN O Slovenské Pravno, bola vypracovaná v zmysle prílohy č. 5 k zákonu 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, štruktúra správy obsahuje základné údaje o obstarávateľovi, údaje o vstupoch, údaje o výstupoch, komplexnú charakteristiku územia a hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov ako aj navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu vplyvov na ŽP a zdravia. Taktiež oboznámil s vplyvmi strategického dokumentu na životné prostredie na zdravie obyvateľov, pôdu, vodu, horninové prostredie, ovzdušie. Strategický dokument ÚPN O Slovenské Pravno nebude mať zásadný negatívny vplyv na životné prostredie v obci, nenavrhuje rozvojové zámery, ktoré by obsahovali plochy, ktoré by mali v budúcnosti negatívne ovplyvniť životné prostredie a zdravie obyvateľov obce. Medzi významné vplyvy strategického dokumentu patrí záber poľnohospodárskej pôdy.

Následne začala diskusia nad návrhom ÚPN O Slovenské Pravno, najviac bolo znesených otázok k funkčným plochám MF 01 a MF 02 (malé farmy) a negatívnych vplyvov na životné prostredie a obyvateľov obce a možného nekonceptného riešenia zo strany investorov.

Prítomná verejnosť mala k Správe o hodnotení strategického dokumentu návrhu ÚPN O mala otázky k vplyvu strategického dokumentu na ovzdušie.

Starosta obce verejné prerokovanie ukončil o 12:00 hod.

Vyhodnotenie verejného prerokovania posudzovateľom:

Na základe zápisu z verejného prerokovania strategického dokumentu usudzujem, že obec, dotknuté orgány ani verejnosť nemajú zásadné námietky k navrhovanému strategickému dokumentu a správe o hodnotení z hľadiska vplyvu na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.

Záznam z verejného prerokovania spolu s prezenčnou listinou sú na Okresnom úrade Turčianske Teplice, Odbor starostlivosti o životné prostredie a sú súčasťou spisovej dokumentácie z procesu posudzovania vplyvov.

C. ÚPLNOSŤ ZISTENIA Kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia

Vplyvy na obyvateľstvo, počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy

Navrhovaný rozvoj obce bude mať prevažne priaznivý vplyv na obyvateľov obce, prognózovaných podľa reálneho vývoja obyvateľstva, a to z dôvodu vytvorenia podmienok pre lepšiu organizáciu života, kvalitnejšie podmienky bývania, rozsah a kvalitu vybavenosti, podmienky pre rekreáciu a pracovné príležitosti.

Navrhované riešenia a ich dôsledky nebudú mať z environmentálneho hľadiska negatívny vplyv na obyvateľstvo. Pri tvorbe koncepcie boli vyhodnotené a zohľadnené najpravdepodobnejšie vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu životného prostredia. Návrh ÚPN O rešpektuje kosť územného

systému ekologickej stability, vrátane navrhovaných nových prvkov miestneho územného systému a premieta ju do záväznej časti.

Navrhované riešenie územného plánu počíta s dostatočnými kapacitami rozvojových plôch, čo obci umožní flexibilne reagovať na rôznu dynamiku demografického vývoja a migrácie.

V prípade naplnenia predpokladov prírastku obyvateľov, dôjde k postupnému zlepšeniu sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva – zvýšeniu podielu obyvateľov v mladšom produktívnom veku. Zvýšenie počtu obyvateľov tiež rozšíri trhový potenciál pre etablovanie nových prevádzok služieb a obchodu. Tieto skutočnosti budú mať pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce a prispejú k diverzifikácii jeho hospodárskej základne. Predpokladajú sa pozitívne sociálne dopady návrhov revitalizácie verejných priestranstiev, rozšírenia možností pre šport a rekreáciu. Kultivované prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejnému priestoru. Nepriamo bude mať rozvoj obce priaznivý vývoj aj pre okolité susediace obce v regióne.

Za vplyvy na obyvateľov a narušenie pohody a kvality života možno považovať vystavenie obyvateľov obce novým negatívnym antropogénnym zdrojom znečistenia životného prostredia so stresovými javmi a zdrojmi v obci. Medzi negatívne vplyvy patria kolízne funkčné plochy pre bývanie a existujúcu výrobu, a výrobné služby obce, príkladom sú navrhované obytné plochy BI 13, BI 14, ktoré sú v dotyku s existujúcimi plochami VS 01 a VS 02. Je žiadúce aby navrhovaných plochách bývania pri realizácii stavieb – obytných budov boli situované čo najďalej od výrobných plôch aby nebol narušený komfort bývania, doplniť hygienickú zeleň, ktorý by oddeľovala kolízne plochy. V plochách pre výrobu potrebné uvažovať nad činnosťami, ktoré nebudú mať negatívne vplyvy na obyvateľov obce a zmenu výrobných činností mať pod kontrolou už od procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie a vyžadovať dodržiavanie záväzných regulatívov územného plánu, platnej legislatívy (napr. zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov), aby boli opatrenia na zníženie dôsledkov zmeny výrobných činností navrhnuté už v podmienkach územného rozhodnutia a stavebného povolenia a kontrolované počas celej prevádzky.

Navrhované riešenie predpokladá stavebné aktivity v obci, ktoré však budú rozložené počas celého návrhového obdobia územného plánu obce. Prechodne môže počas výstavby nových obytných objektov, ako aj líniových stavieb technickej infraštruktúry, dôjsť ku krátkodobému zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva dotknutej obce – zvýšeniu hlučnosti, prašnosti, nárastu produkcie stavebných odpadov pri rekonštrukciách objektov. Ide o prechodné vplyvy, ktoré z dlhodobého hľadiska nedosahujú významný vplyv.

Dodržiavaním záväzných regulatívov posudzovaného strategického dokumentu a dodržiavaním platnej legislatívy sa očakáva, že zdravotné riziká na obyvateľov budú menšie. Vytváraním kvalitnejšieho životného prostredia počas uplatňovania strategického dokumentu sa zdravotné riziká budú znižovať a časom aj eliminovať z pohľadu priamych rizík z pracovných činností.

Z hľadiska vplyvu na obyvateľstvo je predpokladaný nepriamy negatívny vplyv súvisiaci so zintenzívňovaním stavebných aktivít v území. Nepriamym pozitívnym vplyvom bude zlepšenie ekonomických a sociálnych podmienok pre dotknuté obyvateľstvo. Pri dodržaní navrhovaných opatrení a záväzných regulatívov sa významné negatívne vplyvy na obyvateľstvo nepredpokladajú.

Názor posudzovateľa: Vplyvy na obyvateľstvo boli v správe o hodnotení vyhodnotené dostatočne. Nepredpokladajú sa negatívne vplyvy na zdravie obyvateľstva. Pre zníženie potenciálneho vplyvu na obyvateľstvo je nutné rešpektovať zákon č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Navrhované rozvojové plochy sú v súlade s demografickým potenciálom a potrebami rozvoja obce.

Regulatívy ÚPN-O zohľadňujú potreby obyvateľov, vytvárajú podmienky pre dobrú kvalitu života a elimináciu zdravotných rizík.

Vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Geodynamické javy sa definujú ako geologické procesy i výsledné zmeny štruktúry a reliéfu horninového prostredia, ktoré týmito procesmi vznikajú. Tie, ktoré ohrozujú krajinné prostredie a využívanie územia, sa označujú ako geohazardy (Hrašna 2005). V riešenom k. ú. sa nachádzajú plochy vyžadujúce si zvýšenú pozornosť z hľadiska rizík pri efektívnom využití územia. Samotný strategický dokument Návrh ÚPN O nemá priamy vplyv na geodynamické javy. Môže však vytvárať podmienky pre niektoré svahové pohyby a eróžno-akumulačné javy v prípadoch, že nebudú vykonané adekvátne opatrenia.

Zo skupiny svahových pohybov sa riešeného k. ú. týka stabilizovaných a potenciálny zosuv. Môže byť potenciálnym zdrojom geohazardu v podobe zmeny reliéfu, poškodenia stavieb či znehodnotenia pôd. Okrajovo sa týka plochy s existujúcim obytným územím BI 09 a navrhovanej plochy BI 10, v ktorých je namapovaný stabilizovaný zosuv. Ďalej navrhovanej plochy RU 02 a MF 02, v ktorých je namapovaný potenciálny zosuv.

Strategický dokument nemá vplyv na horninové prostredie a nerastné suroviny, môže mať však potenciálny dosah na reliéf, a to pri nedodržaní zásad efektívneho využívania prostredia zhrnutých v záväzných regulatívoch.

Z eróžno-akumulačných javov sa v riešenom území prejavuje vodná erózia. Jej potenciálnymi geohazardami sú: splachovanie pôd, vznik výmoľov, poškodenie a zanášanie komunikácií a iných objektov. Sprievodnými ohrozeniami sú: aktivizácia zosuvov, kontaminácia pôd a povrchových vôd (l. c.).

Názor posudzovateľa: V správe o hodnotení sa vyhodnotili vplyvy horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery na základe výskytu zosuvných území a eróžno-akumulačných javov. Vzhľadom na výskyt svahových deformácií v riešenom území je potrebné pri následnom procese projektovej prípravy jednotlivých navrhovaných činností posúdiť a overiť vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných zosuvov inžinierskogeologickým prieskumom konkrétne na lokalite BI 09, BI 10, RU 02 a MF 02 do ktorých čiastočne zasahujú zosuvné územia.

Vplyvy na klimatické pomery

Rozsahom riešenia rozvoja územia t.j. rozvojom funkčných plôch obce nedôjde k vplyvom na klimatické pomery, ktoré by boli zaznamenateľné na úrovni celého k. ú.. Lokálne môže byť klíma ovplyvnená nárastom počtu a rozlohy zastavaných a spevnených plôch v súčasnosti (2023) nezastavaných plochách. Zvýšením počtu dní s výskytom tropických dní a vln horúčav dochádza k zosilneniu tepelného ostrova sídla, prehrievaniu spevnených povrchov, zhoršeniu tepelnoizolačných vlastností budov a zníženiu kvality života obyvateľov (MŽP SR 2018). V prípade, že by nedošlo k uplatneniu účinných opatrení na zníženie extrémnych prejavov klimatickej zmeny (výsadba tieniacej zelene, zelené strechy, plochy s priepustným povrchom atď.) nárast vln horúčav v kombinácii nedostatkom atmosférických zrážok môžu niektoré navrhované či existujúce funkčné plochy určené na bývanie vystavené negatívnej zmene lokálnej klímy.

Adaptácia na zmenu klímy si vyžaduje zvýšenie schopnosti obce prispôbiť sa extrémnym podmienkam. Dôležitú úlohu zohrávajú vodné a zelené plochy, v riešenom k. ú. s dôrazom na

zachovanie brehových porastov, výsadbu nových ekostabilizačných prvkov, ktoré zvyšujú zastúpenie podielu NDV v poľnohospodárskej krajine tak ako charakterizujú spracovatelia navrhovaného strategického dokumentu.

Nakoľko riešená obec je z časti tvorená poľnohospodársky využívanou pôdou, adaptácia na zmenu klímy sa týka aj uvedenej oblasti. Predložený strategický dokument rozsahom navrhnutých opatrení na poľnohospodárskej pôde vytvára podmienky na udržiavanie pôdnej vlhkosti a živín v pôde, zachovanie, resp. zvyšovanie ekologickej stability krajiny, udržiavanie trvalých trávnych porastov, diverzifikáciu plodín pestovaných na ornej pôde a pestovateľských systémov. Tieto opatrenia zvyšujú odolnosť poľnohospodárskych systémov voči dôsledkom zmeny klímy a zároveň znižujú eróziu a problémy s eutrofizáciou, čo je jasne definované v aktualizovanej Stratégii adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (MŽP SR, 2018).

Názor posudzovateľa: Správa o hodnotení vyhodnotila vplyvy strategického dokumentu na klimatické pomery. Vo vyhodnotení sa zhodnotili navrhované regulatívy v záväznej časti návrhu ÚPN O, ktoré sa venujú adaptačným opatreniam na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. V súčasnosti sú známe negatívne dôsledky zmeny klímy na urbanizované prostredie je preto potrebné dbať na to, aby sa zmena klímy prejavovala v čo najmenšej možnej miere a navrhovať do územnoplánovacej dokumentácie regulatívy, ktoré zohľadňujú túto problematiku. ÚPN O sa veľmi podrobne venuje zmene klímy a rešpektuje Stratégiu adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy čoho výsledkom je návrh adaptačných opatrení, ktoré sú súčasťou zásad a regulatívov v oblasti starostlivosti o životné prostredie.

Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)

Strategický dokument môže mať vplyv na záujmy ochrany ovzdušia v závislosti od charakteru navrhovaných činností pri nových rozvojových lokalitách. Umiestnenie a charakteristika konkrétnych nových výrobných prevádzok však v súčasnosti nie sú známe, čo znemožňuje posúdenie ich vplyvu na ovzdušie. V záujmoch dotknutej obce je udržať stav znečistenia ovzdušia v obci neprekračujúci súčasnú mieru, a to podporou činností a prevádzok bez významného vplyvu na kvalitu ovzdušia v obci. V prípade vzniku požiadaviek na nové výrobné areály s potenciálnou produkciou emisií a prašnosti, zaviazat investora na ich monitoring a elimináciu už v podmienkach územného rozhodnutia a stavebného povolenia.

Súčasný poznávanie stavu ovzdušia v obci závisí na ročnom období. Koncentrácie PM₁₀ rastú v chladnejšom období roka, predovšetkým na sezónnom využití tepelných zdrojov a ďalej z dôvodu zhoršených rozptylových podmienok, ktoré sú časté v zimných mesiacoch.

Čo sa týka potenciálneho znečistenia ovzdušia vzniknutého zabezpečovaním tepla v navrhovaných nových obytných lokalitách, nepredpokladá sa ich pôsobenie ako veľkých či stredných zdrojov znečisťovania.

V prípade umiestnenia zdrojov znečisťovania ovzdušia v blízkosti obytnej zóny bude možné posúdiť rozptylové podmienky v riešenom území a navrhnúť opatrenia na zabezpečenie dostatočného rozptylu emisií znečisťujúcich látok až pri konkrétnom investičnom zámere.

Zvýšený obsah prachových častíc v ovzduší bude negatívne vplývať na funkčné plochy v blízkom okolí výstavby navrhovaných lokalít, pričom ich konečný počet nie je možný určiť presne z dôvodu absencie štúdie rozptylových podmienok.

Názor posudzovateľa: Zdrojom znečisťujúcich látok sú momentálne najmä rodinné domy a objekty, ktoré na vykurovanie využívajú tuhé palivá. Navrhuje sa nahradenie vykurovania domácností z pevného

paliva na ekologickejšie napr. zemným plynom v kombinácii so solárnou energiou, tepelným čerpadlom (elektrická energia), vykurovanie biomasou. Návrh strategického dokumentu nevyvoláva žiadne priame negatívne vplyvy na ovzdušie. Pri dodržaní platnej legislatívy v oblasti ochrany ovzdušia sa nepredpokladá potenciálny negatívny vplyv na ovzdušie, ktorý by mohol byť generovaný novými rozvojovými zámermi.

Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Kvalita vodných tokov je ohrozovaná rôznorodými faktormi, predovšetkým je to vypúšťanie odpadových vôd či už z priemyslu, poľnohospodárstva alebo urbanizácie.

Navrhované riešenie strategického dokumentu nevyvoláva významné zásahy do povrchových tokov. Zachováva pôvodný charakter vodných tokov, podporuje ich význam v krajinnoeekologickej stabilite obce. Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území. Zriaďovanie nových vodných zdrojov/studní sa v území vo veľkom zastúpení nepredpokladá. Nenavrhujú sa nové plochy výroby ani iné zariadenia manipulujúce so znečisťujúcimi látkami (čím budú dodržané ustanovenia §3 ods. 4 a § 39 vodného zákona).

Realizácia predloženého strategického dokumentu bude mať pozitívny vplyv na odtokové pomery vo voľnej krajine vytvorením podmienok pre účinnú protieróznú ochranu poľnohospodárskej krajiny v podobe zasakovacích pásov ekostabilizačné prvky EP1 a EP2.

V záujme zabezpečenia ochrany územia obce Slovenské Pravno pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v aktuálnom znení.

Projektovú dokumentáciu navrhovanej ochrany je potrebné prerokovať a odsúhlasiť so správcom vodného toku.

Obec Slovenské Pravno nemá v súčasnosti vybudovanú splaškovú kanalizačnú sieť. Obec má spracovanú projektovú dokumentáciu pre územné rozhodnutie na výstavbu kanalizačnej siete a vydané územné rozhodnutie. Návrh na odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd predpokladá vybudovanie splaškovej kanalizácie s čistením na ČOV Turčianske Teplice. Realizácia verejnej kanalizácie zlepši stav podzemných a povrchových vôd.

Navrhovanom zmiešanom území - malé farmy+rekreácia – budú vzhľadom na územno-technické limity odpadové vody z jednotlivých objektov odvedené do samostatných čistiarní odpadových vôd s následnou akumuláciou vyčistených vôd v zberných nádržiach a aplikáciou týchto vôd na závlahu permakultúrneho hospodárstva. Ďalšie navrhované opatrenia v záväznej časti významnou mierou prispievajú k ochrane a zvýšeniu kvality podzemných a povrchových vôd, čo je osobitne dôležité v ochrannom pásme prírodných minerálnych zdrojov v Budiši. Ide predovšetkým o návrh splaškovej kanalizácie pre napojenie rozvojových plôch a existujúceho zastavaného územia. Opatrenie bude mať pozitívny vplyv na vodné pomery.

Početnými prejazdmi staveniskovej dopravy, a s tým spojeným potenciálnym únikom ropných látok počas výstavby navrhovaných obytných lokalít, môže dôjsť k negatívnemu vplyvu na kvalitu vody v miestnych tokoch.

Negatívne vplyvy návrhu ÚPN O Slovenské Pravno na vodné pomery možno hodnotiť ako málo významné, ktoré je možné zmierniť alebo odstrániť realizáciou účinných opatrení a rešpektovaním navrhovaných zásad a regulatívov. Realizácia rozvojových zámerov návrhu neovplyvní výrazne hydrologické a hydrogeologické pomery dotknutého územia.

Názor posudzovateľa: Navrhovaný strategický dokument bude mať priaznivý vplyv na vodné pomery v území. Zlepší sa kvalita povrchových vôd zabezpečením rozvoja verejnej kanalizácie s čistením odpadových vôd. Takisto navrhuje realizovať vodozádržné opatrenia, ktoré súvisia aj so Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Spôsob využívania

Za nepriamy vplyv na pôdu možno považovať iný spôsob využívania, čo v riešenom k. ú. predstavuje navrhovaný záber poľnohospodárskej pôdy (PP) na nepoľnohospodárske účely (bližšie popísané v kapitole B.I.1.). V návrhu strategického dokumentu (ÚPN O Slovenské Pravno) obce sa vymedzujú nové rozvojové plochy pre výstavbu obytných, rekreačných a iných objektov a zariadení. Časť z nich zaberie PP (orná pôda, TTP a záhrady).

Celkový predpoklad nového záberu PP je v k. ú. Slovenské Pravno 11,485 ha (z celkovej výmery 46,156 ha), pričom sa týka stavebných zámerov v 27 lokalitách.

Vplyv realizácie strategického dokumentu (ÚPN O Slovenské Pravno) na pôdu možno hodnotiť ako veľmi významný vplyv. Na nepoľnohospodárske použitie sa navrhuje aj najkvalitnejšia PP o výmere 9,581 ha v 5. a 6. kvalitatívnej skupine BPEJ. Narušením celistvosti honov ako aj drobením častí s ťažným obhospodarovaním poľnohospodárskymi mechanizmami nastáva konflikt podľa § 12 zákona ods. 2 písm. c/ zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Negatívny vplyv menšej váhy je vyhodnotený v lokalitách s najkvalitnejšou PP s existenciou hydromelioračných zariadení, predstavujú plochy (lokality) záberu 02, 03, 23 časť a 11, 12 a-c, 13 a-c, 25, celá lokalita.

V riešenom území sa nachádzajú nekontaminované pôdy resp. málo kontaminované pôdy a relatívne čisté pôdy. Náchylnosť na kontamináciu pôdy predstavuje dôležitý faktor rozvoja poľnohospodárstva, znečistenie pôdy má často za následok aj následnú kontamináciu horninového prostredia a podzemných vôd.

Podľa prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti patria poľnohospodársky využívané pozemky obce Slovenské Pravno medzi zraniteľné oblasti. Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Názor posudzovateľa: Vplyvy na pôdu boli vyhodnotené dostatočne. Záber poľnohospodárskej pôdy je vypracovaný v zmysle požiadaviek dotýkajúcich sa ochrany poľnohospodárskej pôdy ustanovených v zákone č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov.

ÚPN-O Slovenské Pravno obsahuje vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodársku pôdu. Plochy navrhnuté na zábery poľnohospodárskej pôdy nadväzujú na zastavané územie obce. Navrhované rozvojové plochy priamo nadväzujú na doterajšiu zástavbu. Pri riešení ÚPN-O Slovenské Pravno nedôjde k záberu lesnej pôdy.

Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

Chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy

Akýkoľvek zásah do neurbanizovaného prostredia môže spôsobiť zmeny v biodiverzite priamo dotknutého územia. Dôkazom toho je i súčasný stav z pohľadu zloženia a kvality flóry a fauny a ich biotopov v riešenom území.

Negatívne vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy môžu byť:

- zničenie ekosystémov, živočíšnych druhov v dôsledku rozvoja obce;
- vyrušovanie živočíchov z dôvodu zvýšeného pohybu obyvateľov a mechanizmov, čo môže spôsobiť zmeny v správaní sa živočíšnych druhov;
- fragmentácia a zmeny biotopov pôvodných druhov fauny a flóry;
- vytváranie bariéry pre migrujúce živočíchy;
- rozširovanie invázných druhov rastlín;

V súčasnej dobe nie je možné určiť negatívne alebo pozitívne vplyvy na konkrétne rastlinné a živočíšne druhy, tieto vplyvy bude možné identifikovať v rámci posudzovania vplyvov jednotlivých stavieb alebo činností, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty pre posudzovanie vplyvov na ŽP podľa tretej časti zákona č. 24/2006 Z. z. , v prípade pri udeľovaní územných a stavebných povolení alebo osobitných predpisov, na ktorom sa zúčastnia aj orgány ochrany prírody a krajiny.

Pri realizácii činností a stavieb podľa strategického dokumentu (ÚPN O Slovenské Pravno), ktorými by boli zasiahnuté biotopy európskeho alebo národného významu, budú tieto zásahy do identifikovaných biotopov regulované rozhodnutím orgánu ochrany prírody (v zmysle § 6 zákona č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny) – v prípade situovania návrhu nových stavieb do územia biotopov európskeho a národného významu, je možné každý zásah, ktorý môže poškodiť alebo zničiť tieto biotopy vykonať len na základe vyžiadaného súhlasu od orgánu ochrany prírody a krajiny. V súhlase na vykonanie zásahu je orgán ochrany prírody povinný uložiť žiadateľovi vykonanie revitalizačných opatrení alebo uloženie finančnej náhrady za poškodenie alebo zničenie biotopu. V prípade, že biotopy európskeho alebo národného významu nebudú vykreslené z dôvodu, že odborná organizácia neposkytla ich presnú lokalizáciu, budú orgánom ochrany prírody a krajiny identifikované stavebným úradom v konaní územného rozhodnutia (stavebného povolenia) a na výskyt týchto biotopov upozorní orgán ochrany prírody vo svojom vyjadrení vydanom pred vydaním územného rozhodnutia (stavebného povolenia) podľa § 9 ods. 1 písm. b/ alebo c/ zákona o ochrane prírody a krajiny.

Migračné koridory živočíchov

K. ú. obce funkciu migrácie živočíchov medzi vhodnými stanovišťami zabezpečuje ojedinelý koridor, ktorý je významný na regionálnej úrovni - Regionálny biokoridor územie s bohatými meandrami je pôvodným refúgiom hlavátky podunajskej (*Hucho hucho*). Dôvodom ochrany je zachovanie pôvodného biotopu hlavátky i ďalšej pôvodnej ichtyofauny, bohatej a biogeograficky významnej fauny bentických bezstavovcov a ekologicky i krajinársky zachovalej ukážky nivných ekosystémov s významnými vodnými i príbrežnými spoločenstvami a fungujúcimi prirodzenými procesmi nivnej dynamiky. Regionálny biokoridor Ekoton Žiaru Ondrašová-Jasenovo v RÚSES-e okresu Turčianske Teplice (2013), slúži ako migračný koridor hlavne pre stavovce. Vedie okrajom lesa, tvoreným hlavne nepôvodnými smrečínami a borinami s prímiesou smrekovca, buka, brezy, osiky, jelše a i. Medzi ostatné migračné koridory patria navrhované biokoridory vymedzené v Návrhu ÚPN O. Strategický dokument ma pozitívny vplyv na legislatívnu ochranu migračných koridorov živočíchov, lebo v jeho záväznej časti v kapitole C.9.2 prímá regulatívy na a opatrenia na zachovanie funkčnosti biokoridorov.

Positívne je hodnotený návrh akejkolvek líniovej zelene v riešenom k.ú., pričom uplatnením výberu stanovištné vhodných druhov významne dopĺňa funkčnosť koridorov pre živočíchy, hlavne pre avifaunu a bezstavovce. Strategický dokument nenavrhuje, žiadne nové stavebné bariéry, ktoré by zásadne znemožňovali voľný pohyb živočíchov, hlavne veľkých stavovcov.

Rozširovanie invázných druhov rastlín

Realizácia navrhovaných hospodárskych a najmä investičných aktivít riešením predloženého strategického dokumentu môže mať nepriamy negatívny vplyv na šírenie expanzívnych a invázných druhov rastlín. Tieto vplyvy je možné eliminovať dodržaním navrhnutých opatrení v záväznej časti a príslušnej legislatívy.

Názor posudzovateľa: Vyhodnotenie vplyvov uvádza, že navrhovaný ÚPN-O Slovenské Pravno nebude mať významný vplyv na flóru a faunu riešeného územia nakoľko navrhované rozvojové plochy sú situované najmä v urbanizovanom území a v poľnohospodárskej krajine. Ak by v procese realizácie zámerov boli zasiahnuté biotopy európskeho významu vrátane prioritných biotopov a biotopy národného významu budú tieto zásahy do identifikovaných biotopov regulované v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Z dôvodu ochrany lesných ekosystémov je potrebné rešpektovať ochranné pásmo lesa a preto navrhujem zmenšiť lokality MF 01, MF 02, BI 02, BI 06 a BI 08 tak aby nezasahovali do ochranného pásma lesa. Z hľadiska vplyvov na Územný systém ekologickej stability sa za výrazne pozitívny vplyv strategického dokumentu dá považovať návrh miestneho územného systému ekologickej stability a jeho zahrnutie do regulatívov v jeho záväznej časti. Z dôvodu rizika šírenia invázných druhov rastlín a živočíchov je nevyhnutné rešpektovať zákon 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, z dôrazom na §7a a §7b a vyhlášku MŽP SR 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Vplyv na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

Krajinný obraz pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru. Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie je obmedzená výška objektov v obci a v nových rozvojových plochách. Účelom tohto opatrenia je zachovanie tradičnej vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. Predstavuje nepriamy pozitívny vplyv na krajinu, vrátane sídelnej krajiny a súčasne pozitívny vplyv z hľadiska ochrany vidieckeho charakteru zástavby.

V ostatných častiach k. ú. sa súčasná krajinná štruktúra zmení sa vplyv strategického dokumentu na súčasnú krajinnú štruktúru sa nepriamo prejaví fragmentáciou územia na menšie plôšky, čo je prípad navrhovanej realizácie v funkčných plochách MF 01 a MF 02 a rekreačnom území RU 02. V plochách MF (Malé farmy) je obmedzený rozvoj na 5 % (objekty a spevnené plochy) územia a sú využívané na účely poľnohospodárskej prvovýroby, v rámci stavieb je možné bývanie majiteľa farmy. Pri lokalite RU 02 sa definuje rozvoj max. zastavanosť územia – 30 % vrátane spevnených plôch a doplnkových stavieb a zároveň max. 150 m²/ rekreačný objekt.

Všeobecne možno konštatovať, že rozvoj ďalšej cestnej siete má mierne negatívny vplyv na riešené územie a to tak, že sa znižujú priestorové a kompozičné hodnoty v danom území, mení sa krajinný obraz a dopravná infraštruktúra pôsobí rušivo v krajine.

Názor posudzovateľa: Očakáva sa mierne negatívny vplyv na krajinu, ktorý bude prijateľný za predpokladu realizácie navrhovaných ekostabilizačných opatrení a záväzných regulatívov ÚPN-O. Rozvojové plochy sa snaží situovať v nadväznosti na zastavané plochy a kompaktne so súčasnou

štruktúrou katastrálneho územia. Navrhuje nové plochy pre verejnú zeleň, ktorá budú pozitívnym prvkom v urbanizovanej krajine.

Vplyv na chránené územia a ochranné pásma [napr. na navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislú európsku sústavu chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti], na územný systém ekologickej stability

Chránené územia a NATURA 2000

V obci sa z národnej sústavy chránených území sa nachádza Národná prírodná rezervácia (NPR) Turiec, vrátane ochranného pásma a Chránený areál (CHA) Ivančinské močiare. Obe sú ako medzinárodne významné mokrade zároveň súčasťou Ramsarskej lokality Mokrade Turca. Ďalej sa nachádza Územie európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok. Tieto chránené územia sú situované na východe katastra v ktorej sa neplánuje rozvoj zastavaného územia a preto by nemalo dôjsť k jeho ovplyvneniu rozvojovými zámermi.

Územie k. ú. Slovenské Pravno nie je súčasťou chráneného vtáčieho územia.

Prvky ÚSES

Obec Slovenské Pravno sa radí medzi obce s nižšou ekologickou stabilitou v okrese. Stupeň ekologickej stability pre k.ú. Slovenské Pravno je 2,99 (z RÚSES okresu Turčianske Teplice, 2013), čo ho radí k územiám so stredným stupňom ekologickej stability. Stupeň ekologickej stability významne znižuje ekologická nestabilita odlesnených častí územia s prevažne veľkoblokovou poľnohospodárskou pôdou. V takejto krajine je mimoriadne potrebná realizácia nových ekostabilizačných prvkov a ekostabilizačných manažmentových opatrení. Z toho dôvodu je navrhnuté množstvo opatrení na zachovanie prípadne aj zvýšenie ekostabilizačnej funkcie existujúcich a navrhovaných prvkov ÚSES. Vplyvy na nadradený prvok sú zhrnuté vyššie v texte v časti venovanej migračným koridorom živočíchov. Ďalším konfliktným ohrozuje odkryvmi pôdy počas prípravných a stavebných prác blízke okolie šírením ruderalných a invázných druhov.

Významný vplyvy strategického dokumentu na regionálne prvky (biocentrá a biokoridory) ÚSES okresu Turčianske Teplice sa nepredpokladá.

V navrhovanom strategickom dokumente (ÚPN O Slovenské Pravno) je navrhnutá zelená infraštruktúra, ktorá sa prevažne skladá z navrhnutého miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES), ktorý obsahuje 2 biocentrá, 6 biokoridorov, 8 interakčných prvkov, 2 miestne genofondové lokality a 16 ekostabilizačných prvkov. Väčšina prvkov MÚSES - biocentier a biokoridorov sa nachádza mimo hraníc rozvojových plôch. V tesnejšom kontakte s urbanizovaným prostredím obce je navrhovaná plocha SP 03, ktorá v južnej časti je v dotyku miestneho biokoridoru MBk1. Blízkosť rozvoja športovej plochy môže byť potenciálnym zdrojom aktivít spojených s tvorbou nelegálnych skládok, plošného odlesnenia brehových porastov miestneho biokoridoru. Medzi ďalšie prvky MÚSES (interakčné prvky, genofondové lokality a ekostabilizačné prvky) sú ohrozované funkčnými plochami, hlavne funkčná plocha RU 02 a MF 2 je v kontakte z navrhovanou genofondovou plochou MGL 2. Podobne je v kontakte miestny interakčný prvok MIP 1 z funkčnou plochou BI 10. Je žiadúce dôsledne uplatňovať legislatívu v procese povoľovania stavieb, činnosti a prevádzok. Navrhované zmeny funkčného využitia v okolí MGL 2 a MIP 1 je potrebné implementovať v takej miere, aby bola zachovaná ekologická hodnota uvedeného prvku aj po zmene funkčného využívania okolitého územia navrhovanou výstavbou.

Pre jednotlivé funkčné plochy (lokality) sú v tabuľke C.2.2 zahrnuté požiadavky na zabezpečenie funkčnosti prvkov MÚSES, ako aj v záväznej časti v kapitole C.9.2, v ktorých sú zhrnuté regulatívy na rešpektovanie navrhovaných prvkov ÚSES a špecifikované konkrétne opatrenia na zabezpečenie ich priaznivého stavu.

Významne pozitívny vplyv strategického dokumentu na prvky ÚSES je, že ich vymedzuje graficky v príslušných výkresoch, popisuje ich v textovej smernej časti, navrhuje opatrenia v záväznej časti pre všetky hierarchické úrovne ÚSES-u. Medzi negatívne hodnotiace vplyvy môžeme zaradiť prípadný nekoncepčný rozvoj alebo zvýšené riziko ekologickej havárie počas výstavby v nových rozvojových plochách alebo v existujúcich plochách.

Pri dodržaní všetkých opatrení navrhnutých v záväzných častiach, platnej legislatívy a navrhnutých opatrení v kap. C . IV. sa nepredpokladajú vplyvy na prvky ÚSES, ktoré by boli zásadné a znefunkčnili územný systém ekologickej stability v danom území.

Názor posudzovateľa: Vplyvy na chránené územia, na súvislú európsku sústavu chránených území Natura 2000 a územný systém ekologickej stability boli vyhodnotené vo všeobecnej rovine s konštatovaním, že navrhované rozvojové plochy a samotný strategický dokument nebudú mať negatívny vplyv na tieto územia.

Vplyvy na sústavu chránených území NATURA 2000 boli vyhodnotené vo všeobecnej rovine. V súčasnosti nie sú známe konkrétne činnosti ani stavby, ktoré by mohli ovplyvniť predmet ochrany územia európskeho významu, tie budú známe pri konkrétnom riešení v nižšom stupni prípravy územia (projektoch pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie, urbanistických štúdiách a podobne). Tak ako sa uvádza v Správe o hodnotení, ÚPN-O je koncepčný rozvojový dokument obce a preto samotný strategický dokument nemá priamy vplyv na územia sústavy NATURA 2000. Za nepriamy vplyv ÚPN-O možno považovať, že dáva predpoklad funkčného využitia a priestorového usporiadania územia.

Navrhované rozvojové lokality rešpektujú prvky RÚSES. Z hľadiska vplyvov na Územný systém ekologickej stability sa za výrazne pozitívny vplyv strategického dokumentu dá považovať návrh miestneho územného systému ekologickej stability a jeho zahrnutie do regulatívov v jeho záväznej časti.

Vplyv na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

V záväznej časti strategického dokumentu v kapitole C.8.1 Zásady zachovania kultúrnohistorických hodnôt sú definované regulatívy, opatrenia na kultúrne, historické pamiatky a archeologické náleziská. Za dodržania platnej legislatívy na úseku ochrany pamiatkového fondu a dodržania regulatívov v navrhovanom ÚPN O Slovenské Pravno sa predpokladá priaznivý vplyv na kultúrnohistorické pamiatky, priestorové a hodnotové skvalitnenie okolitého prostredia a zlepšenie podmienok ich ochrany.

Vplyv na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Nepredpokladajú sa, v riešenom území sa pri súčasnom stave poznania nenachádzajú.

Iné vplyvy

Nepredpokladajú sa.

Názor posudzovateľa: Vplyvy vyplývajúce zo strategického dokumentu za dodržania regulatívov v strategickom dokumente ÚPN O Slovenské Pravno a odporúčaní na dopracovanie F NÁVRH OPATRENÍ

A PODMIENOK NA VYLÚČENIE ALEBO ZNÍŽENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU tohto stanoviska, nebudú mať významné negatívne dopady na životné prostredie riešeného územia obce Slovenské Pravno.

Územný plán prispieva ku koordinovanému rozvoju obce na všetkých úrovniach a zohľadňuje pri riešení rozvoja obce aktuálne právne predpisy na úseku ochrany zdravia obyvateľstva, ochrany ovzdušia, ochrany vôd, ochrany pred povodňami, ochrany a využívania poľnohospodárskej pôdy, ochrany prírody a krajiny, lesných pozemkov, koncepcie odpadového hospodárstva, pozemných komunikácií, civilnej ochrany obyvateľstva, ochrany pamiatok ako aj príslušné vykonávacie predpisy a príslušné technické normy v jednotlivých oblastiach.

D. POUŽITÉ METÓDY HODNOTENIA A ÚPLNOSŤ VSTUPNÝCH INFORMÁCIÍ

Návrh strategického dokumentu (Návrh územného plánu obce Slovenské Pravno) ako i správa o hodnotení strategického dokumentu vychádza z prieskumov a rozborov územia obce a zadania pre územný plán obce a platných právnych predpisov, nadradených dokumentov, a ďalších koncepcií a stratégií viažucich sa k riešenému územiu. Riešitelia strategického dokumentu pracovali s dátami v textovej a grafickej podobe, využívali odborné stanoviská a ďalšie odborné publikácie, informačné zdroje publikované na internete, ako aj právne predpisy a metodické pokyny.

V správe o hodnotení bolo hodnotenie vplyvov navrhovaného strategického dokumentu na životné prostredie vykonané hlavne opisnou formou, a pomocou hodnotenia kritérií predpokladaných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia. Vplyvy boli slovne vyhodnotené a opísané v jednotlivých podkapitolách. Posúdenie variantného riešenia s nulovým variantom bolo na základe vyhodnotenia vplyvu jednotlivých zložiek ŽP, kde boli vyhodnotené vplyvy na (obyvateľstvo a jeho aktivity, prírodné prostredie a krajinu).

Vstupné informácie

a) Základné zdroje údajov:

- Návrh Územného plánu obce Slovenské Pravno

b) Záväzné zdroje údajov:

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (MŽP SR, 2001),
- Nadradená územnoplánovacia dokumentácia /Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) ÚPN VÚC Žilinského kraja, v znení zmien a doplnkov.

c) Ostatné zdroje údajov:

- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Turčianske Teplice,
- Stanoviská dotknutých orgánov, odborných organizácií k ÚPN O Slovenské Pravno,
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, schválená Uznesením vlády SR č.148/2014, 26.03.2014
- Platné právne predpisy v oblasti stavebného zákona, zložiek ochrany zdravia, životného prostredia a ochrany prírody a krajiny,

Literárne zdroje a internetové zdroje, ktoré boli využité v procese posudzovania použité:

- ÚPN-VÚC Žilinského kraja, Združenie VÚC Žilina, 1998
- Nariedenie vlády SR č. 223/1998 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN-VÚC Žilinský kraj.
- Územný plán VÚC Žilinského kraja, Zmeny a doplnky, Ing. arch. Kropitz, Ing. arch. Pivarčí, 2005
- Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Žilinského kraja, záväzná časť schválená VZN č. 6/2005 Žilinského samosprávneho kraja

- Zmeny a doplnky č. 3 ÚPN VÚC Žilinského kraja, záväzná časť schválená VZN č. 17/2009 Žilinského samosprávneho kraja
- Zmeny a doplnky č. 4 ÚPN VÚC Žilinského kraja, záväzná časť schválená VZN č. 26/2011 Žilinského samosprávneho kraja
- Zmeny a doplnky č. 5 ÚPN VÚC Žilinského kraja, záväzná časť schválená VZN ŽSK č. 49/2018 Žilinského samosprávneho kraja zo dňa 19.03.2018
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Uznesenie vlády SR č. 148/2014, 26.03.2014
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 478/2018
- Koncepcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny, návrh aktualizácie z r. 2019
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Turčianske Teplice, ESPRIT Banská Štiavnica (2013)
- Prieskumy a rozbor pre Územný plán obce Slovenské Pravno, Ing. arch. E. Hejzlárová a kol., 11/2022
- Krajinnno-ekologický plán obce Slovenské Pravno, Ing. P. Baláž, PhD. a kol., 10/2022
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Slovenské Pravno na obdobie rokov 2022 – 2028 (Rozvojová agentúra ŽSK)
- Program odpadového hospodárstva Žilinského kraja na roky 2016 - 2020
- Cyklostratégia „Budovanie cyklotrás na území ŽSK“, Ing. arch. Kubina, 02/2014
- Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov z r. 2001, 2011, 2021
- Obecná štatistika obce Slovenské Pravno
- „Komunitné centrum Slovenské Pravno“, architektonická štúdia, Ing. arch. J. Synak, Ing. B. Laubert, 12/2021
- Zámer projektu „Dobré sady“, Ján a Zuzana Matúšová, 2022
- projektová dokumentácia pre územné rozhodnutie líniovej stavby "Slovenské Pravno - kanalizácia" a právoplatné územné rozhodnutie o umiestnení č. j. 10/2021/003 - stav. Bu dňa 16.12.2021
- údaje o parcelách, www.zbgis.sk/geodesy.sk, GKÚ, 2022
- údaje o existencii hydromelioračných zariadení, Hydromeliorácie, š.p. Bratislava
- údaje získané od dotknutých orgánov št. správy, organizácií, správcov sietí
- platné zákony, vyhlášky, nariadenia
- monografia obce "Slovenské Pravno vo svetle nových poznatkov", PhDr. Nadežda Vitanovská - Hruzová, 2018

internetové portály: portál ŽSK; stránka obce Slovenské Pravno; portály GKÚ, 2022; wikipedia.org; pamiatky.sk; slovenskovkoce.sk; infoturiec.sk; slovensko.sk; portály GKÚ; pôdnemapy.sk; statistics.sk a iné

E. VARIANTY RIEŠENIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Posudzovaný strategický dokument je vypracovaný v jednom variante. Spracovateľ Správy o hodnotení v kapitole C.V pod bodom 2. uvádza dôvod jedného variantu strategického dokumentu.

Nulový variant

Obec Slovenské Pravno nemá doteraz spracovaný dokument, ktorý by komplexne riešil priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia - územný plán obce. Nulový variant v prípade nerealizovania rozvojových zámerov by bol ustrnutím obce a jej nekonceptným rozvojom.

Nulový variant v prípade obce Slovenské Pravno predstavuje situáciu, že územný plán nebude schválený a všetky činnosti v území sa budú vyvíjať nekoordinovane a živelne. Obec nebude mať záväzný dokument pre koordináciu stavebných zámerov a investičných aktivít s tým, že nebude možné

systematicky realizovať aj opatrenia na prevenciu, minimalizáciu a elimináciu nepriaznivých vplyvov na životné prostredie. Výstavba môže postupovať chaoticky, bez riešenia líniových technických infraštruktúr a verejnoprospešných stavieb.

Ako vyplýva z ustanovenia § 1 zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, základným cieľom územnoplánovacej dokumentácie obce je podľa sústavne a komplexne riešiť priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia, určiť jeho zásady, navrhnuť vecnú a časovú koordináciu činnosti ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt. Z tohto dôvodu je nulový variant najmenej výhodný.

Nulový variant predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia – v rozsahu dnešného zastavaného územia obce Slovenské Pravno.

Variant 1

Variant 1 (navrhovaný) predstavuje samotný návrh riešenia koncepčného dokumentu – územného plánu. Za predpokladu realizácie návrhov obsiahnutých v územnoplánovacej dokumentácii budú definované, prípadne eliminované existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy, čím sa znížia negatívne vplyvy na životné prostredie obce, jej obyvateľov, ako aj na prírodné prostredie. Navrhované riešenie počíta s vyváženým rozvojom územia. Prispieva k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry. Rozvojové plochy sú priestorovo rozmiestnené v nadväznosti na zastavané územie.

Riešenie a návrh územného plánu sleduje a napĺňa hlavne tieto ciele:

- *hlavným cieľom územného plánu bude zabezpečenie územných a technických podmienok pre rozvoj obce a jej katastrálneho územia pre plánovaný rast počtu obyvateľov do roku 2040,*
- *komplexné riešenie a určenie zásad priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,*
- *stanovenie limitov využitia plôch katastrálneho územia v súlade s prírodnými danosťami a potrebou vytvoriť podmienky pre trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny, dosiahnutie a udržanie ekologickej stability,*
- *stanovenie regulatívov, zabezpečujúcich vytváranie harmonického prostredia v obci a vo voľnej krajine,*
- *vzájomná koordinácia činností v území, zabezpečujúca účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru,*
- *vytvorenie ponuky využiteľných voľných plôch, napomáhajúcej rozvoju všetkých funkcií, vrátane hospodárskej základne obce.*

Návrh územného plánu obce navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa napojenie nových rozvojových plôch na inžinierske siete, vybudovanie nových miestnych komunikácií a chodníkov, ako aj vybudovanie novej cyklistickej trasy.

Návrh rozvoja funkčných plôch zodpovedá súčasnému využitiu územia a nadväzuje naň, zároveň zohľadňuje všetky požiadavky a obmedzenia vyplývajúce z platnej legislatívy tak, aby územie obce bolo využité čo najoptimálnejšie.

Rozvoj obytnej funkcie je navrhnutý sčasti doplnením prieluk urbanistickej štruktúry v hraniciach zastavaného územia obce, ale hlavne v priamej nadväznosti naň, najmä zo západnej strany z. ú, tak aby sa skompaktnilo urbanizované územie.

Rozvoj občianskej vybavenosti je navrhnutý hlavne na funkčne zmiešanom území (bývanie a občianska vybavenosť) v centrálnom ťažiskovom priestore hlavnej urbanizačnej kompozičnej osi, ako aj vedľajšej kompozičnej osi. Rozvoj občianskej vybavenosti je možný v plochách navrhovanej novej výstavby v samostatných objektoch občianskej vybavenosti, resp. v rámci prízemí rodinných domov.

Rozvoj plôch výroby, výrobných a nevýrobných služieb je riešený vo výrobnom areáli, v areáloch poľnohospodárskej prvovýroby a v území malých fariem, kde sú záväznými regulatívmi stanovené podmienky pre funkčnú náplň tak, aby nemala negatívny vplyv na obytné územie.

Rozvoj športovej vybavenosti je navrhnutý na doplnenie v blízkosti futbalového ihriska o ďalšie plochy pre športovanie (loptové hry, detské ihrisko, tenisový kurt, a pod.). V blízkosti existujúcej v športovej vybavenosti (tzv. „Tanečného kola“) situovať plochy pre nenáročné rodinné športovanie. v ploche verejnej zelene za obecným úradom umiestniť ďalšie prvky detského ihriska a plochu napr. pre petang. Chýbajúce ihriská (pre rôzne vekové kategórie detí) sa navrhuje doplniť v lokalitách navrhovaných na bývanie, príp. na plochách navrhovanej verejnej zelene.

Rozvoj ekologickej rekreačnej funkcie navrhujeme na sever od z. ú. v časti Trhanová, a v lokalite rekreačného územia malých fariem, kde sú záväznými regulatívmi stanovené podmienky pre požadovanú funkčnú náplň tak, aby bola v súlade s okolitou krajinou.

Rozvoj plôch zelene je navrhnutý v rámci prvkov zelenej infraštruktúry ako je návrhu miestneho ÚSES, ako miestne biocentrá, biokoridory a genofondové lokality, ekostabilizačné a interakčné prvky, ktoré prepájajú "interiér" obce s exteriérovou zeleňou voľnej krajiny. ÚPN O navrhuje doplniť plochy zelene v rámci navrhovaného obytného územia (plochy ZV). V rámci zachovania ekologickej stability je potrebné akceptovať prvky zelenej infraštruktúry - regionálneho a miestneho ÚSES-u a ostatných prvkov ako je nelesná drevinová vegetácia, brehovú zeleň pozdĺž vodných tokov a ostatnej verejnej zelene.

V porovnaní s nulovým variantom sa v navrhovanom variante 1 predpokladá vyššia intenzita rozvoja na nezastavaných funkčných plochách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených s novou výstavbou výraznejšie. Nulový variant však nerieši odstránenie existujúcich deficitov a environmentálnych problémov. Predpokladané vplyvy vyplývajúce z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie, spolu s opatreniami na elimináciu týchto vplyvov, nevytvárajú takú antropogénnu záťaž v území, ktorá by negatívne ovplyvnila životné prostredie.

Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu: *Strategický dokument - územný plán obce Slovenské Pravno je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie riešeného územia. Jeho dôležitejším výstupom je grafická a záväzná časť, v ktorej sa schvaľujú zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia. Stanovujú sa opatrenia v území, podmienky využívania územia a umiestňovania verejnoprospešných stavieb. Odporúčam prijatie navrhovaného*

strategického dokumentu v navrhovanom realizačnom variante pri zohľadnení navrhovaných opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie predpokladaných negatívnych vplyvov, s odporučenými úpravami, ktoré vyplynuli zo stanovísk k správe o hodnotení navrhovaného strategického dokumentu.

F. NÁVRH OPATRENÍ A PODMIENOK NA VYLÚČENIE ALEBO ZNÍŽENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

F1. Ako spracovateľ odborného posudku (posudzovateľ) navrhujem doplniť opatrenia na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie obyvateľstva, ktoré v navrhovanom strategickom dokumente absentujú.

- a) vo výkrese č.1 strategického dokumentu (ÚPN O Slovenské Pravno) „Širšie vzťahy“ premiestniť v legende: *Chránený areál* zo stavu do návrhu v zmysle ÚPN VÚC ŽSK,
- b) doplniť do strategického dokumentu regulatívy pre izolačnú zeleň medzi funkčnými plochami BI 14 a VS 01, BI 13 a VS 02, ktorú sú vo vzájomnej funkčnej kolízii aby v ďalšej etape prípravy územia bol povinne spracovaný realizačný sadovnícky projekt izolačnej zelene, ktorý bude minimalizovať kolíziu funkčných plôch,
- c) všeobecné odporúčania na doplnenie regulatívov v záväznej časti:
 - v prípade splnenia limitov (v prílohe č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov) pre konkrétne rozvojové projekty v obci realizovať posudzovanie vplyvov na životné prostredie v súlade so zákonom o posudzovaní vplyvov na životné prostredie tak, aby bola dodržaná optimalizácia zvolených riešení a ich lokalizácie,
 - limitovať urbanizáciu či výstavbu plotov a iných migračných bariér v strategickom dokumente (ÚPN-O Slovenské Pravno), pre udržanie migračnej priepustnosti veľkých stavovcov daného územia. Realizovať vhodné technické opatrenia pre zlepšenie prechodu zveri cez cestu II. triedy a III. triedy (napr. umiestniť dopravné značenie upozorňujúce vodičov na možnú prítomnosť živočíchov popri cestách).
 - projekty výsadby drevinovej vegetácie mimo zastavené územie realizovať primárne výsadbou pôvodných, domácich, miestne sa vyskytujúcich a stanovištným podmienkam vyhovujúcich druhov drevín a vytvárať podmienky pre uplatnenie dokumentu „Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy,
 - rešpektovať existujúcu verejnú zeleň, najmä vzrastlé dreviny v zastavanom území obce,
 - pri umiestňovaní jednotlivých stavieb v riešenom území dôsledne dodržiavať požiadavky na ochranu obyvateľstva pred účinkami hluku a vibrácií vyplývajúce z vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí a v prípade potreby realizovať účinné proti hlukové opatrenia,
 - preferovať pri realizácii urbanistického rozvoja v existujúcom a navrhovanom urbanizovanom území opatrenia na zníženie svetelného znečistenia a nevytvárať nadmerný svetelné znečistenie,
 - v prípade likvidácie azbestocementových materiálov zo stavieb (rodinné domy, hospodárske budovy a iné objekty) je potrebné túto likvidáciu zabezpečiť prostredníctvom oprávnenej organizácie (§ 41 zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
 - vylúčiť v brehových porastoch vodného toku Briešťanka a Sokol stavby a oplotenie a ponechať dostatočný priestor na meandrovanie vodného toku,
 - vytvoriť podmienky pre monitorovanie výskytu invázných druhov, zabrániť ich rozširovaniu.

F2. Opatrenia vyplývajúce so stanovísk dotknutých orgánov a verejného prerokovania

Opatrenia (pripomienky) vydané k strategickému dokumentu od dotknutých orgánov v rámci prerokovania správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie je potrebné primerane zohľadniť v dopracovaní strategického dokumentu:

- a) na základe stanoviska OÚ Martin, Pozemkového a lesného odboru vylúčiť z návrhu strategického dokumentu územia, ktoré zasahujú do ochranného pásma lesa v lokalitách: MF 01, MF 02, BI 02, BI 06 a BI 08.
- b) na základe stanoviska OÚ Turčianske Teplice, Odboru starostlivosti o životné prostredie vypustiť zo smernej časti vetu „V navrhovanom zmiešanom území - malé farmy+rekreácia – budú vzhľadom na územno-technické limity odpadové vody z jednotlivých objektov odvedené do samostatných čistiarní odpadových vôd s následnou akumuláciou vyčistených vôd v zberných nádržiach a aplikáciou týchto vôd na závlahu permakultúrneho hospodárstva“ a nahradiť ju textom "V navrhovanom zmiešanom území budú odpadové vody z jednotlivých objektov riešené v súlade s aktuálne platným vodným zákonom".

F3 Navrhované opatrenia, relevantných z hľadiska životného prostredia, zachovania kultúrno-historických hodnôt a zdravia obyvateľstva, ktoré sú súčasťou záväzných regulatívov Návrhu ÚPN-O.

Ďalšie opatrenia na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov a kompenzáciu vplyvov činnosti a stavieb sú súčasťou záväzných regulatívov navrhovaného Územného plánu obce Slovenské Pravno. Z pohľadu posúdenia územného plánu obce a jeho vplyvov na životné prostredie je možné tieto opatrenia považovať za primerané a ich dodržaním je predpoklad, že nedôjde k zásadnému poškodeniu životného prostredia a zdravia obyvateľov za dodržania uvádzaných záväzných regulatívov.

ZÁSADY A ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH HODNÔT, PRE OCHRANU PRÍRODY A TVORBU KRAJINY, PRE OCHRANU A VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV, PRE VYTVÁRANIE A UDRŽIAVANIE EKOLOGICKEJ STABILITY VRÁTANE PLÔCH ZELENÉ.

Zásady zachovania kultúrnohistorických hodnôt

- a) rešpektovať platný zákon o ochrane pamiatkového fondu,
- b) rešpektovať národné kultúrne pamiatky: *Kostol s areálom* (č. ÚZPF SR 623/1-4), *Kaštieľ a park* (č. ÚZPF SR 624/1), *Kaštieľ* (č. ÚZPF SR 10623/1), *Archeologická lokalita Hrádok* (č. ÚZPF SR 2204/1) a ich ochranné pásma a dodržať požiadavky základnej ochrany kultúrnej pamiatky v zmysle platného zákona o ochrane pamiatkového fondu,
- c) rešpektovať evidované a potenciálne archeologické náleziská,
- d) v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, v jej ochrannom pásme a pri obnove národnej kultúrnej pamiatky je nevyhnutné rešpektovať platné ustanovenia pamiatkového zákona; pred začatím obnovy je vlastník Národnej kultúrnej pamiatky povinný predložiť Krajskému pamiatkovému úradu (KPÚ) žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy,
- e) pri územných a stavebných konaniach akejkoľvek stavby, pri ktorej sa predpokladá zásah do terénu (zakladanie stavieb všetkého druhu, líniové podzemné vedenia, cesty, hrubé terénne úpravy, rekultivácie, ap.) je nevyhnutné, aby bol oslovený príslušný KPÚ, ktorého záväzné stanovisko bude podkladom pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia; Pamiatkový úrad je potrebné osloviť aj v prípade asanácií a rekonštrukcií jestvujúcich domov, pokiaľ sa predpokladá zásah do terénu (znižovanie podláh, budovanie suterénov, nové inžinierske siete, drenáže ...). V

- opodstatnených prípadoch - predovšetkým na vyznačenom území archeologického potenciálu KPÚ stanoví požiadavku na zabezpečenie archeologického výskumu,
- f) pri zemných prácach v rámci stavebnej činnosti môže dôjsť k narušeniu doteraz neznámej archeologickej lokality a zisteniu ďalších archeologických nálezov; z toho dôvodu je povinnosťou investora prípadný archeologický nález ohlásiť podľa platného zákona o ochrane pamiatkového fondu a platného zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku príslušnému KPÚ,
 - g) v prípade zistenia, resp. narušenia archeologických, počas doby stavby, musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác ihneď ohlásiť nález KPÚ; do doby obhliadky KPÚ je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchran nálezu, najmä ho zabezpečiť proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu pokiaľ o ňom nerozhodne stavebný úrad po dohode s KPÚ; archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí len oprávnená osoba metódami archeologického výskumu,
 - h) rešpektovať a zachovať pamätihodnosti, ktoré nie sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, ale majú pre obec miestnu historickú hodnotu a dokumentujú historický vývoj obce. Na ich ochranu navrhujeme vytvoriť Evidenciu pamätihodností obce a navrhujeme do nej zaradiť:
 - 1) evanjelický kostol z r. 1886,
 - 2) zvonice evanjelického kostola,
 - 3) murovanú barokovú vstupnú bránu.

Zásady ochrany prírody a tvorby krajiny

- a) pri hospodárskej a rekreačnej činnosti rešpektovať platný zákon o ochrane prírody,
- b) rešpektovať prvky Regionálneho územného systému ekologickej stability - RÚSES - okresu Turčianske Teplice:
 - b1) Biocentrum nadregionálneho významu *NRBc2 Turiec*,
 - b2) Biocentrum regionálneho významu *RBc4 Kotian – Sokol – Balážovo – Borová kaluž*,
 - b3) Biocentrum regionálneho významu *RBc1 Brieštie (Červený vršok - Zadné pole - Murovaná skala)*,
 - b4) Biokoridor nadregionálneho významu *NRBk1 Vodný tok Turiec*,
 - b5) Biokoridor nadregionálneho významu *NRBk2 Vodný tok Jasenica*,
 - b6) Biokoridor regionálneho významu *RBk4 Ekotón Žiaru Ondrašová - Jasenovo*,
- c) rešpektovať navrhované prvky miestneho významu (MÚSES) v súlade s výkresom č.2 - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia - katastrálne územie, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami, výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability:
 - c1) Navrhované biocentrá miestneho významu:
 - 1) Biocentrum miestneho významu MBc1 Sokol,
 - 2) Biocentrum miestneho významu MBc2 Komplex mokradných biotopov v doline potoka Lúčky,
 - c2) Navrhované biokoridory miestneho významu:
 - 1) Biokoridor miestneho významu MBk1 Potok Lúčky,
 - 2) Biokoridor miestneho významu MBk2 Briešťanka nad obcou,
 - 3) Biokoridor miestneho významu MBk3 Briešťanka pod obcou,
 - 4) Biokoridor miestneho významu MBk4 Potok Sokol,
 - 5) Biokoridor miestneho významu MBk5 Laclavský potok,
 - 6) Biokoridor miestneho významu MBk6 Medza nad ZŠ,
 - c3) Navrhované interakčné prvky miestneho významu:
 - 1) Interakčný prvok miestny MIP1: Stráža,
 - 2) Interakčný prvok MIP2: Nelesná drevinová vegetácia na TTP,
 - 3) Interakčný prvok MIP3: Porast vrb pri mokradiach Turca,
 - 4) Interakčný prvok MIP4: Teplomilné lemy,

- 5) Interakčný prvok MIP5: Mokrad' v juhovýchodnom cípe k. ú.,
- 6) Interakčný prvok MIP6: Búnov,
- 7) Interakčný prvok MIP7: Melioračný kanál v severnej časti k. ú.
- 8) Interakčný prvok MIP8: Odvodňovací kanál z polí do mokradí Turca,
- d) rešpektovať navrhované ekostabilizačné prvky:
 - d1) EP1, EP2 - zasakovacie pásy,
 - d2) EP3 - medze a aleje drevín pozdĺž poľných ciest,
 - d3) EP4, EP5 - vytvorenie brehových porastov mokradných jarkov a kanálov,
 - d4) EP6, EP7, EP8, EP9, EP10, EP11, EP16 - aleje stromov pozdĺž ciest
 - d5) EP 12, EP13, EP14, EP15 - línie alebo porasty drevín, slúžiace ako ochranná bariéra,
- e) rešpektovať existujúce genofondové lokality (GL):
 - e1) GL 4 Dolné Závozy,
 - e2) GL 20 Riečny ekosystém Turca,
 - e3) GL 52 Ivančinské močiare II. a III. (od roku 2004 CHA Ivančinské močiare),
 - e4) GL 53 Kotian - Sokol - Balážovo - Borová kaluž,
 - e5) GL 61 Niva potoka Lúčky,
- f) rešpektovať navrhované genofondové lokality (GL):
 - f1) MGL1: Xerothermný svah nad cintorínom,
 - f2) MGL2: Teplomilný riedky lesík a príľahlá lúka,
- g) zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami a vylúčiť všetky aktivity ohrozujúce prirodzený vývoj,
- h) rešpektovať lokality so záujmami ochrany prírody, nevytvárať v nich také antropogénne aktivity, ktoré by viedli, či už z hľadiska krátkodobého ako aj dlhodobého k ich narušeniu, poškodeniu, strate funkčnosti a predmetu ochrany,
- i) rešpektovať legislatívne opatrenia zabezpečujúce druhovú chránených druhov rastlín a živočíchov v zmysle platného zákona a vyhlášok o ochrane prírody a krajiny,
- j) nevykonávať protipovodňové opatrenia na úkor krajinnoekologickej funkčnosti tokov, ich sprievodnej brehovej vegetácie a predmetu ich ochrany,
- k) zachovať existujúcu zeleň v krajine a zvýšiť podiel zelene poľnohospodárskej krajiny, ako sú napr. remízky, medze a vetrolamy,
- l) zachovať a dotvoriť zeleň vo výrobných areáloch,
- m) vlastník, správca alebo užívateľ pozemku je povinný odstraňovať na vlastné náklady invázne druhy rastlín zo svojho pozemku spôsobom, ktorý ustanoví príslušné ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom a v súlade s platnou vyhláškou, ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu,
- n) obcou vytvoriť podmienky pre monitorovanie výskytu invázných druhov a zabrániť ich ďalšiemu rozširovaniu,
- o) je zakázané zakladať nové porasty nepôvodných druhov rastlín a drevín,
- p) pri stavebných konaniach neumiestňovať stavby do blízkosti tokov, ani inak nenarušovať brehovú vegetáciu vodných tokov,
- q) v z. ú. obce tam, kde je to možné, realizovať výsadbu brehových porastov (aspoň línií) na ochranu brehov vodných tokov a izoláciu pred znečistením,
- r) zabezpečiť ochranu najmä starších listnatých drevín, dotvárajúcich typický ráz sídel, pri nových výsadbách preferovať listnaté dreviny stanovištne aj habituálne vhodnejšie do priestoru vidieckych sídel,
- s) doplniť a skvalitniť sídelnú vegetáciu, uplatňovať biologicky aj esteticky pôsobivé prvky v stvárnení sídel s cieľom zvýšenia ich celkovej atraktivity a funkčnosti,
- t) rešpektovať existujúcu verejnú zeleň, zachovať pozoruhodné stromy v z. ú. obce - lipy malolisté a veľkolisté, jasene štíhle, brest horský, javor červený - v prípade prestárlych a poškodených jedincov je potrebná ich revitalizácia,

- u) pri navrhovaní novej výsadby verejnej a inej zelene používať domáce (autochtónne) a stanovištne príslušné druhy drevín,
- v) pri všeobecnej ochrane drevín dodržiavať legislatívne opatrenia, podľa ktorých je zakázané bez súhlasu orgánu ochrany prírody dreviny rastúce mimo les rúbať, alebo inak poškodzovať; kompetencie ochrany prírody v prípade ochrany drevín vykonáva obec,
- w) rekultivovať plochy, ktoré sú devastované drobnými skládkami odpadov.

ZÁSADY A ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A KRAJINNO-EKOLOGICKÉ OPATRENIA

Starostlivosť o životné prostredie

- a) rešpektovať opatrenia vyplývajúce z národného dokumentu „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“, a jej aktualizácie:

a1) Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu vln horúčav

- koncipovať urbanistickú štruktúru sídla tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov, cyklistov v meste,
- zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napr. vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, využívaním svetlých farieb a odrazových povrchov na budovách,
- vytvárať trvalé resp. dočasné prvky tienenia na verejných priestranstvách a budovách,
- zabezpečiť ochladzovanie interiérov budov,
- zabezpečiť, aby dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra boli prispôsobené klimatickým podmienkam,
- zvyšovať podiel vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
- zabezpečiť revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň v sídlach,
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do príľahlej krajiny; podporiť zriadenie sídelných lesoparkov,
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín; prispôbiť výber drevín pre výsadbu klimatickým podmienkam, pri voľbe druhov uprednostňovať pôvodné a nealergénne druhy pred inváznymi,
- podporovať vertikálne zazelenenie a zvýšiť podiel zelených striech a fasád,
- zachovať a zvyšovať podiel vegetácie v okolí dopravných ciest,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu a budovanie vodných plôch,
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v zastavanom území aj mimo zastavaného územia obce.

a2) Opatrenia voči extrémnym poveternostným situáciám (búrky, víchrice, tornáda)

- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napr. ochranou a výsadbou vetrolamov a živých plotov,
- zabezpečiť a podporovať výsadbu spoločenstiev drevín a aplikáciu prenosných zábran v územiach mimo z. ú. sídiel pre zníženie intenzity víchric a silných vetrov.

a3) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

- zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach,
- podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov,
- zabezpečiť a podporovať zvýšené využívanie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov,
- minimalizovať podiel nepriepustných povrchov a nevytvárať nové nepriepustné plochy na antropogénne ovplyvnených pôdach v urbanizovanom území sídla,
- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržovanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách sídiel,

- zabezpečiť racionalizáciu využívania vody v budovách a využívanie odpadovej "sivej" vody,
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach,
- v menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd a koreňových čistiarní,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu, revitalizáciu a budovanie vodných plôch a mokradí.

a4) Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok

- zabezpečiť protipovodňovú ochranu sídiel,
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu,
- zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy,
- zabezpečiť zadržiavanie strešnej vody, napr. strešnými alebo dažďovými záhradami,
- zabezpečiť budovanie dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí,
- diverzifikácia odvádzania dažďovej vody (do prírodných alebo umelých povrchových recipientov, do kanalizácie iba v nevyhnutnom prípade),
- zabezpečiť dostatočnú kapacitu prietoku kanalizačnej sústavy,
- zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy,

b) na zlepšenie kvality ovzdušia je potrebné:

- podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov,
- rešpektovať všetky legislatívne predpisy v oblasti ochrany ovzdušia,
- ácie na území obce riešiť so spevneným, bezprašným povrchom,
- zabezpečiť kropenie ciest a vysušených depónií vyťaženého materiálu z hľadiska ochrany ovzdušia a vplyvu na zdravie obyvateľstva najmä v období zvlášť nepriaznivých podmienok (suchých a teplých dní),
- v existujúcich prevádzkach výroby (územie poľnohospodárskej prvovýroby PV 03, PV 04, PV 05, výrobné územie VS 01, VS 02) neumiestňovať výrobné prevádzky produkujúce zápach a exhaláty,
- v území, vo väzbe na obytné územie, nebudovať poľné hnojiská ani iné prevádzky a zariadenia, ktoré by zápachom obťažovali uvedené územie,
- pri umiestňovaní nových prevádzok v navrhovanom zmiešanom území (poľnohospodárska prvovýroba, výroba a služby - ZU02) dôsledne rešpektovať a realizovať legislatívu v oblasti pred účinkami zápachu pred prípadnými negatívnymi vplyvmi, ktorými sa zabezpečí ochrana okolitej obytnej zóny,

c) pre zabezpečenie ochrany povrchových a podzemných vôd je potrebné :

- rešpektovať ochranu vôd vyplývajúcu z platného zákona o vodách,
- vybudovať splaškovú kanalizáciu,
- voliť vhodné formy obhospodarovania poľnohospodárskych pozemkov – orba po vrstevnici a pod.,
- likvidovať všetky skládky komunálneho a stavebného odpadu v k. ú.,
- realizovať protihavarijné systémy na zabránenie úniku škodlivých látok, monitorovať kvalitu vôd v lokalitách prevádzok s látkami škodiacimi vodám,
- obmedziť plošné znečistenie t.j. vykonať opatrenia na zmenšovanie vodnej erózie na poľnohospodárskej pôde, obmedzovať hnojenia priemyselnými hnojivami a používanie pesticídov
- sanovať plochy postihnuté preháňaním hospodárskych zvierat,
- požadovať, aby drobní chovatelia mali zriadené nepresakujúce hnojiská,

d) zabezpečiť ochranu obytného územia pred záplavami na vodných tokoch v obci,

e) zabezpečiť pravidelnú údržbu a čistenie korýt vodných tokov v obci,

- f) na území pobrežných pozemkov vodných tokov nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipuláciou s látkami škodiacim vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí,
- g) nakladanie s odpadmi :
 - rešpektovať platné zákony a vyhlášky o odpadoch
 - pri nakladaní s odpadom rešpektovať aktuálne platný Program odpadového hospodárstva Žilinského kraja a všeobecne záväzného nariadenia obce o odpadoch,
 - dôsledne realizovať separovaný zber odpadov v obci s cieľom využiť druhotné suroviny a znížiť množstvo odpadu vyvážaného na skládky,
 - v území je potrebné zabezpečiť sanáciu a rekultiváciu po nepovolených skládkach odpadov, pred výstavbou na území bývalých skládok je potrebné zabezpečiť inžinierskogeologický prieskum,
 - v novej zástavbe vybudovať plochy pre zberné miesta na separovaný zber odpadu a stojiská pre separovanie kuchynského odpadu so zabezpečením proti medveďovi,
- h) v prípade umiestnenia možných zdrojov znečisťovania ovzdušia v blízkosti obytných území posúdiť rozptylové podmienky v k. ú. a navrhnuť opatrenia na zabezpečenie rozptylu, vyhodnotiť predpokladané množstvo emisií v prípade návrhu nových činností, opatrenia na eliminovanie nepriaznivých vplyvov vypúšťania emisií, napr. dostatočnú vzdialenosť od zástavby, zlepšenie rozptylu, správnu techniku prevádzkovania, čistenie a zachytávanie emisií,
- i) rešpektovať navrhované plochy verejnej zelene.

ODPORÚČANÉ AKTIVITY V KRAJINE A NAVRHOVANÉ KRAJINNOEKOLOGICKÉ OPATRENIA

a) Opatrenia na ochranu súčasného stavu, štruktúry a pôsobenia krajiny

- a1) Dbáť na ochranu území zo siete národných a európskych chránených území, hodnotných lokalít s vysokou biodiverzitou, chránených a ohrozených druhov, vzácných spoločenstiev, biotopov národného a európskeho významu a dodržiavať príslušné legislatívne nariadenia a usmernenia, ktoré s ich ochranou súvisia. Dbáť na to, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom na všetky zmienené súčasti krajiny riešeného územia.
- a2) Zachovávať mozaikovitú štruktúru krajiny.
- a3) Postupne meniť v lesoch ich druhové zloženie a štruktúru k prirodzenému, s rôznovekými porastmi.
- a4) Venovať osobitnú ochranu cenným mokradným lokalitám, ktoré sú aj z celosvetového hľadiska vzácnosťou.
- a5) Zachovať prirodzený charakter a čistotu vodných tokov.
- a6) Zachovávať a chrániť brehové porasty tokov.
- a7) Nepoškodzovať a vhodným manažmentom podporovať existenciu teplomilných spoločenstiev.
- a8) Nepoškodzovať skalné spoločenstvá.
- a9) Ak to nie je nevyhnutné neoplocovať pozemky v extraviláne, alebo aspoň neumiestňovať trvalé oplôtky s podmienkou, že bude ponechaný dostatočný priestor na pohyb živočíchov v krajine.
- a10) Prikrmovanie a vnadenie zveri nerealizovať na miestach, kde môže vysoká koncentrácia zveri poškodzovať hodnotné prírodné lokality, obzvlášť nie v najvýznamnejších častiach územia, ako sú chránené územia, prvky ÚSES, vzácne biotopy a pod.
- a11) Pri obhospodarovaní podporovať a preferovať ekologické poľnohospodárstvo.
- a12) Primeraným hospodárením zamedziť znehodnoteniu pasienkov a lúk. Podporovať tradičné, extenzívne hospodárenie, aby bola zachovaná druhová bohatosť pasienkov a lúk a ich ochrana pred degradáciou. Na opustených TTP odstránením náletových drevín a obnovou hospodárenia zvrátiť procesy ich degradácie.

- a13) Vysadiť a dopĺňať izolačné línie drevín, ak sa v ich blízkosti už nenachádza drevinový porast (les, brehový porast) (okolie nevzhľadných areálov PD, rušných ciest, medzi prašným poľom, či motokrosom a intravilánom).
- a14) Pri výsadbe sa riadiť platnou legislatívou - nevysádzať invázne druhy (ani ako okrasné rastliny) a žiadať o súhlas na výsadbu a pestovanie nepôvodných druhov (s výnimkou druhov, u ktorých to legislatíva nevyžaduje). Pri novej výsadbe v intraviláne odporúčame uprednostniť stanovištne vhodné prirodzené dreviny, prípadne regionálne odrody ovocných stromov pôvodné druhy drevín. Mimo intravilán ani na verejné priestranstvá nevysádzať žiadne druhy s inváznymi vlastnosťami, aby nedošlo k ich úniku do voľnej prírody. Pri výsadbe v extraviláne voľiť pôvodné, stanovištne vhodné druhy.
- a15) Dôsledne odstraňovať invázne rastliny (niekoľko sa ich už aktuálne v k. ú. vyskytuje) a zamedziť ich šíreniu napr. minimalizovaním zemných prác (výkopy, navážky, dlhodobé odkryvy pôdy...), zamedzením vzniku čiernych skládok organického odpadu zo záhrad a pod.
- a16) Revitalizovať okolie poľnohospodárskeho družstva.
- a17) Zabezpečiť ochranu a starostlivosť o dreviny intravilánu, zodpovedajúce prirodzenému druhovému zloženiu, obzvlášť pokiaľ ide o jedince väčších rozmerov, keďže dreviny obohacujú krajinu a dotvárajú obci jej typický ráz. Po uhynutí dopĺňať výsadbu o nové jedince.
- a18) Odporúčame aj vo verejnej zeleni intravilánu, na miestach, ktoré si nevyhnutne nevyžadujú intenzívnejšie kosenie, extenzívnou kosbou, prípadne pasením, udržiavať pestré trávniky (kosenie dvakrát ročne, s prvým kosením po dozretí lúčnych bylín), umožní existenciu druhovo bohatých a esteticky pekných pestrých lúk.
- a19) Pri plánovaní výstavby vždy ponechať priestor modro-zelenej infraštruktúre.
- a20) Usmerňovať stavebné zámery tak, aby nedochádzalo k likvidácii hodnotných častí krajiny, a aby korešpondovali s krajinným rázom. Zástavbu riešiť regulatívami, berúcimi ohľad na vplyvy na prírodné prostredie (chránené územia a hodnotné biotopy, migráciu voľne žijúcich živočíchov, mokrade a vodné toky, súčasnú a plánovanú zeleň v krajine a pod.).
- a21) Vytvoriť stratégiu výstavby tak, aby krajina ako celok pôsobila harmonickým dojmom, korešpondovala s historickým charakterom obce a stavby nevytvárali nesúrodú zmes rôznych architektonických štýlov.
- a22) Kontrolovať a zamedzovať jazde terénymi motorkami, štvorkolkami, či inými nepovolenými vozidlami po prírodnej krajine mimo na to vyhradených lokalít.
- a23) Odstrániť z krajiny skládky odpadu, vrátane skládok biologického a stavebného odpadu. Monitorovať, odstraňovať a zamedzovať vzniku nelegálnych skládok odpadu.
- a24) Navrhované investície v katastri obce zosúladiť s pôsobením krajiny ako celku, podporovať aktivity na pozitívne obohatenie jej štruktúry a vylúčiť tie aktivity, ktoré by ohrozovali štruktúru a kvalitu hodnotných ekosystémov, zabezpečujúcich vysokú biodiverzitu a ekologickú stabilitu krajiny.
- a25) Preferovať trvalodržateľné spôsoby rekreácie a cestovného ruchu, zosúladiť ich s ochranou biotopov, druhov, chránených území. Usmerňovať turistický ruch tak, aby spĺňal poznávaciu a rekreačnú funkciu, no nevedol k likvidácii prírodných hodnôt. Preferovať mäkké formy turizmu.

b) Opatrenia na ochranu prvkov ÚSES a genofondových lokalít:

- b1) Rešpektovať nadregionálne a regionálne prvky, navrhnuté v záväznom dokumente ÚPN VÚC Žilinského kraja a v RÚSES okresu Turčianske Teplice, ako i prvky miestneho územného systému ekologickej stability a dbať na to, aby nedošlo k obmedzeniu alebo znemožneniu ich funkcie.
- b2) Zachovať všetky prvky územného systému ekologickej stability (nadregionálneho, regionálneho, miestneho) v prírodnej štruktúre pre rozvoj biotickej zložky, chrániť existujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi (podľa navrhnutých manažmentových opatrení); pri obnove biocentier používať dreviny miestnej

- proveniencie a vylúčiť všetky aktivity ohrozujúce prirodzený vývoj týchto prvkov (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládok odpadov a pod.).
- b3) Zachovať biocentrá ako priestor na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev.
 - b4) Neumiestňovať v prvkoch ÚSES, ani v ich bezprostrednej blízkosti stavby, nevhodnú infraštruktúru, neprevádzkať aktivity, ktoré by mali za následok ničenie vegetačného a pôdneho krytu, ohrozenie chránených a ohrozených druhov, vzácnych biotopov alebo by akokoľvek negatívne ovplyvňovali spoločenstvá, ktoré v nich rastú. Neumiestňovať stavby ani iné trvalé bariéry ani - min. do vzdialenosti 10 m.
 - b5) Prispôbiť ľudské aktivity tak, aby nedochádzalo k vyrušovaniu, plašeniu alebo ohrozeniu živočíchov, ktorým prvky ÚSES poskytujú životný priestor, potravu, zdroj vody a priestor na rozmnožovanie.
 - b6) Nevykonať žiaden zásah, ktorý by znemožnil migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev v rámci biokoridorov, neumiestňovať do biokoridorov a vzdialenosti 10 m okolo nich žiadne prvky, ktoré by dočasne alebo trvale znížili ich priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh a pri zmenách v krajine sa snažiť vytvoriť prvky, ktoré by posilnili ich funkciu.
 - b7) Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky ÚSES. Prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry, ako i stavebné zámery a zámery cestovného ruchu prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť.
 - b8) Usmerňovať turistický ruch tak, aby pri jeho aktivitách nedochádzalo k poškodzovaniu prvkov ÚSES.
 - b9) Eliminovať aktivity, ktoré ničia vegetačný a pôdny kryt, chrániť vzácne a chránené druhy.
 - b10) V prvkoch ÚSES v lesných ekosystémoch používať jemnejšie spôsoby hospodárenia a to buď jednotlivý až skupinový účelový výber alebo prírode blízke hospodárenie. Využívať čo najšetrnejšie technológie približovania, v lesoch ako i prvkoch nelesnej drevinovej vegetácie zachovávať alebo obnovovať pôvodné druhové zloženie podľa zloženia potenciálnej prirodzenej vegetácie zo zdrojov miestnej proveniencie. Realizovať opatrenia, ktoré zlepšujú vekovú i priestorovú štruktúru porastov.
 - b11) Výchovu porastov zamerať primárne na úpravu prirodzeného drevinového zloženia - predovšetkým na elimináciu nepôvodných ihličnatých drevín a podporu pôvodných listnáčov, vrátane pionierskych drevín.
 - b12) Pri obnove rešpektovať prirodzené drevinové zloženie a vyhnúť sa obnove smreka nad rámec jeho prirodzeného zastúpenia. Už existujúce porasty s dominanciou smreka a iných ihličnatých drevín postupne premieňať k prirodzenému drevinovému zloženiu.
 - b13) Nezvyšovať intenzitu a rozsah zásahov v lesoch ochranných a osobitného určenia.
 - b14) V najextrémnejších lokalitách ponechať lesné porasty trvalo bez zásahu.
 - b15) V prípade obnovy kalamitných holín aplikovať obnovu cez tzv. prípravný les,
 - b16) Ponechávať dostatočné množstvá starých porastov i starých a dutinových stromov jednotlivo alebo v skupinkách.
 - b17) Zabezpečiť ponechanie časti hmoty hrubších a časti živých hrubých stromov na dožitie a rozklad. Časť hrubého mŕtveho dreva (stojace aj ležiace) ponechávať v lese s výnimkou ochrany bezpečnosti a pod. Ponechávať stojace a ležiace mŕtve drevo v dostatočnom objeme a štruktúre (najmä hrubé). Ponechávať dostatok hrubého mŕtveho dreva na prirodzený rozklad (aspoň 10m³/ha).
 - b18) Nové prvky lesnej dopravnej siete budovať iba v nevyhnutných prípadoch a iba spôsobmi, ktoré minimalizujú negatívne dopady na hydrologický režim územia, pričom pred akýmkoľvek budovaním nových úsekov je nevyhnutné pristúpiť k zhodnoteniu a racionalizácii celej lesnej dopravnej siete s revitalizáciou nevyužívaných častí. Rekultivovať lesné sklady.
 - b19) Vylúčiť aplikáciu pesticídov, aj bodovú, s výnimkou prípravkov na ošetrovanie rán na stromoch alebo feromónov na kontrolu podkôrneho hmyzu.

- b20) Na navrhnutých miestach (vid'. kap. 1.5.2) vytvárať nové prvky nelesnej drevinovej vegetácie. V už existujúcich vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov. Ponechávať v krajine aj staré, dutinové stromy.
- b21) Zamedziť zarastanie nelesných prvkov ÚSES náletovými drevinami. Obkášať lesné plášte až po ich okraj, aby sa nerozrastali a nezarástli hodnotné lemové spoločenstvá.
- b22) Nenarušovať ťažkými mechanizmami vegetačný kryt a pôdu. Prvky ÚSES nerozorávať, ani nevykonávať zásahy, ktoré by spôsobili dlhodobé pôdne odkryvy a umožnili šírenie ruderalných a invázných druhov. Ak je z dôvodu manažmentu lokalít nutné použiť ťažké mechanizmy, nepoužívať ich v čase, keď je pôda rozbahnená a mäkká – napr. po dažďoch alebo topení snehu.
- b23) Zamedzovať jazdám na terénnych motocykloch, štvorkolkách prípadne iných vozidlách po prvkoch ÚSES (mimo nevyhnutnej činnosti užívateľov pri obhospodarovaní pozemkov).
- b24) Pri obhospodarovaní mimo prvkov ÚSES (chemické ošetrovanie, prejazd ťažkými mechanizmami a pod.) dbať na ochrannú zónu – odstup od prvkov ÚSES, aby nedochádzalo k negatívnemu ovplyvneniu ekosystémov.
- b25) Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty po dohode s obhospodarovateľom, špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (drobné pernaté vtáctvo, cicavce...).
- b26) V trvalých trávnych porastoch extenzívne obhospodarováť (kosenie, pasenie), zabrániť ich zarastaniu drevinami (pravidelne odstraňovať náletové a výmladkové dreviny). Kosiť 1 až 2-krát ročne a/alebo extenzívne prepásť, pričom jeden pasienok by nemal byť pasený viac ako 4 týždne. Kosiť ideálne po častiach s odstupom niekoľkých týždňov, seno sušiť na mieste, aby ho mohli opustiť prežívajúce živočíchy a potom odviezť. Kosiť od stredu k okraju plochy, aby mali prítomné živočíchy možnosť uniknúť. Kosiť po dozretí väčšiny lúčnych bylín, podľa stavu vegetácie v danom roku, kosenie smerovať do neskoršieho obdobia roka, ideálne nie skôr ako v prvej polovici júla, je možné ho zrealizovať až do polovice októbra, pasenie je tiež vhodné koncom leta prípadne v septembri.
- b27) Pasienky vypásť rovnomerne. Ideálne je pásť zmiešanými stádami. Dbať na neprekročenie primeraného počtu pasených zvierat vzhľadom na úrodnosť pasienka. Pri pasení dbať na to, aby nedochádzalo k nadmernému zhromažďovaniu zvierat na jednom mieste, obzvlášť na a v blízkosti hodnotných mokradných a xerothermných lokalít, aby nedochádzalo k zdupávaniu, poškodzovaniu vegetačného a pôdneho krytu a negatívnemu ovplyvňovaniu chemizmu pôdy a vody prvkov ÚSES, v prípade vodných tokov aj erózií brehov. Z rovnakého dôvodu v prvkoch ÚSES ani v ich tesnej blízkosti neumiestňovať košariská a tiež nevadiť ani neprikrmovať zver v prvkoch ÚSES a ich bezprostrednom okolí. Vykášať nedopasky, aby sa nešírili tzv. pasienkové buriny a neznehodnocovali pasienky.
- b28) Trávne porasty nepriosievať.
- b29) Zamedziť hromadeniu biomasy na teplomilných biotopoch. Ideálne je ich extenzívne prepásť stádom oviec a kôz alebo len kôz (hovädzí dobytok nie je v prípade teplomilných spoločenstiev vhodný). V prípade teplomilných biotopov sa ako primerané množstvo zvierat na plochu pasienku odporúča 5ks zvierat na 1ha. Dbať na to, aby nedochádzalo k narúšaniu vegetačného a pôdneho krytu, pri jarnej pastve, keď je pôda rozbahnená je vhodnejšie pasenie jednorázovým preháňaním, v neskorších, suchších obdobiach roka je vhodná rotačná pastva na viacerých teplomilných stanovištiach, ktorá zabezpečí zároveň šírenie semien na srsti zvierat z bohatších na chudobnejšie lokality, čím sa zvýši druhová bohatosť aj na chudobnejších lokalitách. Ak nie je možné pásť, aspoň raz ročne prekášať, po dozretí lúčnych bylín, ideálne nie skôr ako v prvej polovici júla, je možné aj do polovice októbra.
- b30) V prípade potreby využitia mechanizmov na kosenie eliminovať ich pohyb na čas, keď nie je pôda rozbahnená.

- b31) Ak nie je možné obhospodarovat' v takej intenzite ako v minulosti, zabezpečiť aspoň striedanie v trojročnom cykle pasenie-kosenie-úhor, aby nedochádzalo k degradácii, lúčne biotopy by mali byť v tomto cykle pokosené aspoň raz za 3 roky, dôležité je, aby v častiach určených na ochranu nelesných biotopov boli odstraňované náletové dreviny a nešírili sa expanzívne druhy.
- b32) Pre udržanie vresoviska by bolo ideálne aspoň raz za niekoľko rokov (3-5) prepásať alebo aspoň extenzívne kosiť s odstránením biomasy a náletových drevín, aby sa na plochu nešírili dreviny. Ideálne rozšíriť takýto manažment aj na okolie vresoviska, čo by mohlo prispieť k jeho rozšíreniu.
- b33) Kosiť aj slatiny, podmáčané a vlhké lúky – raz ročne, ručne alebo špeciálnymi mechanizmami na to určenými, nepoužívať ťažkú mechanizáciu, ktorá môže biotopy úplne zlikvidovať. Ak by nebolo možné uplatniť šetrné spôsoby kosenia, odporúčame odkonzultovať so Štátnou ochranou prírody manažment na konkrétnej mokradnej lokalite. Pri lokalitách, kde je časť roka suchší, dostatočne pevný povrch (aby sa mechanizmus nezabáral a nepoškodzoval vegetačný a pôdny kryt) je možné kosenie s využitím mechanizácie. K týmto formám manažmentu je však potrebné pristupovať citlivo a líšia sa z lokality na lokalitu, preto je potrebné pred ich použitím kontaktovať ŠOP SR. V chránených územiach sa riadiť odporučeniami a nariadeniami platnými pre dané územie.
- b34) Mokradné biotopy vylúčiť z pasenia, aby nedochádzalo k nadmernému zdupávaniu alebo negatívnym zmenám chemizmu vody a pôdy močom a trusom zvierat, odstránenie vegetačného krytu, erózii brehov tokov a degradácii hodnotných spoločenstiev. Z rovnakého dôvodu dbať na to, aby sa na a v blízkosti mokradí a tokov nezhrmažďovali hospodárske zvieratá ani zver prilákaná vnadením.
- b35) Neprechádzať po mokradných biotopoch ťažkými mechanizmami.
- b36) Vysokobylinné mokradné spoločenstvá postačí kosiť raz za 3-5 rokov a odstraňovať náletové dreviny.
- b37) Dbať na to, aby nedochádzalo k negatívnym zmenám hydrologického režimu mokradných lokalít a vodných tokov, chemizmu vody a pôdy a mokradné lokality neodvodňovať!
- b38) Zachovať charakter toku, vrátane množstva a rýchlosti prúdenia vody v koryte, kvality vody (zabránenie znečistenia a eutrofizácie). Ochrániť prirodzené koryto vodných tokov, s možnosťou meandrovať aspoň v úsekoch, kde to neznemožňuje už existujúca výsadba a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb, pri napriamovaných tokoch umožniť revitalizáciu v prospech prirodzeného koryta s meandrami všade, kde je to len možné. V častiach, kde to možné nie je, umožniť aspoň vytváranie prirodzeného profilu bez zbytočnej regulácie. Dbať na udržanie primeraného vodného režimu (vyskej hladiny podzemnej vody) a zlepšenie kvality vôd. Neodčerpávať vodu z tokov a to najmä v obdobiach so zníženým prietokom a nepoškodzovať ich dno ani brehy.
- b39) Dbať na ochranu brehových porastov. Ponechať v poraste aj staré, prípadne spadnuté jedince, ktoré majú tiež významný podiel na zvýšení diverzity a sú vzácnym biotopom pre viaceré druhy živých organizmov. Nevyrúbavať brehové porasty v súvislých úsekoch, buď ich nechať úplne bez obnovy alebo prípadnú obnovu riešiť výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov s ponechávaním min. 30% stromov (pôvodných drevín) na dožitie. Šetrne odstraňovať nepôvodné a invázne druhy drevín, ak sa vyskytnú.
- b40) Podporovať šírenie pôvodných druhov brehových porastov, do častí bez drevín, ak budú brehové porasty dopĺňané, využívať výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny miestnej proveniencie. Ponechať širší pás (minimálne 6 m, pri menších tokoch minimálne 3 m od brehu po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo iná infraštruktúra) okolo toku bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie brehových porastov.
- b41) Celkovo okolo vodného toku ponechať dostatočne širokú ochrannú zónu, z ktorej bude vylúčená taká hospodárska a iné činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok a jeho príbrežnú vegetáciu. Nevystavovať brehy erózii ich zbytočným obnažovaním.

- b42) Pri výstavbe neumiestňovať stavby do tokov a ich blízkosti, ani inak nenarušovať brehové porasty vodných tokov.
- b43) Pri výstavbe a opravách lesných ciest a doprave dreva minimalizovať zásahy do ekosystémov vodného toku (vrátane brehových porastov) a mokradí.
- b44) Zabezpečiť, aby nedochádzalo k prieniku chemikálií ani biologických hnojív z poľnohospodárskej výroby, ani iných látok, ktoré by mohli byť zdrojom znečistenia, do tokov a priľahlých mokradných ekosystémov.
- b45) Zabezpečiť, aby boli existujúce hnojiská dostatočne izolované od okolia tak, aby nekontaminovali okolitú krajinu, zlikvidovať nezabezpečené poľné hnojiská a asanovať postihnutú lokalitu.
- b46) Dôkladne dodržiavať zákon o odpadoch, vrátane sankcií, pri vydávaní súhlasov na uskladnenie prebytočnej zeminy uprednostniť zdevastované územia a intravilány.
- b47) Monitorovať a odstraňovať nelegálne skládky odpadu (vrátane biologického).
- b48) Monitorovať a bezodkladne odstraňovať invázne druhy. Pred likvidáciou invázných druhov odporúčame využiť postup odporučený Štátnou ochranou prírody alebo sa skontaktovať priamo so Štátnou ochranou prírody SR z dôvodu prekonzultovania efektívneho spôsobu odstraňovania invázných taxónov.
- b49) Riadiť sa návrhmi opatrení uvedenými pri popise jednotlivých prvkoch ÚSES.

c) Opatrenia na ochranu prvkov RÚSES Okresu Turčianske Teplice (RÚSES okresu Turčianske Teplice, 2013)

c1) Nadregionálne biocentrum NRBc2 Turiec, nadregionálny biokoridor NRBk1 Vodný tok Turiec, regionálne biocentrum RBC4 Kotian- Sokol - Balážovo - Borová kaluž

- c1.1) Uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov, potláčanie nepôvodných druhov drevín pri údržbe brehových porastov.
- c1.2) V úsekoch, kde brehové porasty z nejakého dôvodu budú chýbať, zakladanie nových brehových porastov s uplatnením výlučne pôvodných, stanovištne vhodných druhov drevín.
- c1.3) Na nelesných pozemkoch - kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny.
- c1.4) Odstraňovanie invázných druhov rastlín.
- c1.5) Ponechávanie mokradí a statických vodných plôch mimo brehových porastov bez výsadby drevín.
- c1.6) Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty po dohode s obhospodarovateľom.
- c1.7) Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality), udržiavanie zimovísk obojživelníkov a priaznivého stavu migračných zón k lokalitám reprodukcie a k niektorým typom letných stanovišť.
- c1.8) Usmerňovanie návštevnosti územia, aby nedochádzalo k nadmernej návštevnosti.
- c1.9) Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (drobné pernaté vtáctvo, cicavce...).
- c1.10) Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysokej hladiny podzemnej vody) a zlepšenie kvality vôd.

Na posilnenie funkcie biocentier a biokoridoru navrhujeme

- c1.11) Zabezpečiť, aby nedochádzalo k prieniku chemikálií ani biologických hnojív z poľnohospodárskej výroby do rieky a priľahlých mokradných ekosystémov, zabezpečiť (izolovať) poľné hnojiská.
- c1.12) Zachovávať dostatočnú ochrannú zónu – odstup od mokradí pri obhospodarovaní, aby poľnohospodárske stroje, ale ani iné vozidlá neprechádzali po ploche biocentra, nepoškodzovali vegetačný a pôdny kryt a neohrozovali prítomné živočíchy.

- c1.13) Zabezpečiť, aby nedochádzalo k vypúšťaniu odpadových vôd do Turca bez ich predchádzajúceho dostatočného vyčistenia.
- c1.14) Mokradné biotopy neodvodňovať.
- c1.15) Chrániť vodný tok s čo najprirodzenejším charakterom koryta, s možnosťou prirodzene meandrovať a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb.
- c1.16) Dbáť na ochranu brehových porastov, nevyrúbať ich v súvislých úsekoch, buď ich nechať úplne bez obnovy alebo prípadnú obnovu riešiť výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov s ponechávaním min. 30% stromov (pôvodných drevín) na dožitie.
- c1.17) Neodčerpávať vodu z toku, nepoškodzovať dno toku.
- c1.18) Dbáť na to, aby nedochádzalo k nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti toku a zamedziť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
- c1.19) Monitorovať a odstraňovať skládky odpadu.
- c1.20) Neumiestňovať do tesnej blízkosti prvkov ÚSES zástavbu.
- c1.21) Pri manažmente mokradných biotopov postupovať v súčinnosti s metodikou pre dané spoločenstvá, konzultovať vhodný manažment s orgánom ŠOP SR.

c2) Regionálne biocentrum RBc1 Brieštie (Červený vršok - Zadné pole - Murovaná skala), Regionálny biokoridor RBk4 Ekoton Žiaru Ondrašová-Jasenovo

- c2.1) Zabrániť znefunkčneniu biokoridoru výstavbou bariér hoci aj dočasných (ako napr. oplatenie pastviny, obory, oplôtky na ochranu mladých porastov pred zverou a pod.).
- c2.2) Lesné časti biokoridoru ponechať bez zásahu alebo obhospodarovať výlučne spôsobom, ktorý zabezpečí trvalú existenciu lesa na takejto ploche biokoridoru. Tzn. obnovu jedine jednotlivým alebo skupinovým výberom, v prípade vzniku kalamitných holín ponechanie pionierskych drevín a pod.
- c2.3) Pri obnove rešpektovať prirodzené drevinové zloženie a vyhnúť sa obnove smreka.
- c2.4) Vylúčiť aplikáciu pesticídov, aj bodovú, s výnimkou prípravkov na ošetrovanie rán na stromoch alebo feromónov na kontrolu podkôrneho hmyzu.
- c2.5) Rekultivovať lesné sklady a lesné cesty, ktoré vznikli pre účely ťažby.
- c2.6) Bylinné spoločenstvá obhospodarovať extenzívne (kosením alebo pasením 1-2-krát do roka), aby nedochádzalo k ich degradácii a zarasteniu drevinami, zamedziť hromadeniu biomasy na teplomilných biotopoch-tieto biotopy buď pásť menšími stádami oviec a/alebo kôz alebo aspoň extenzívne kosiť a pokosenú biomasu odviezť po tom, čo ju opustia v nej prežívajúce živočíchy, vysokobylinné mokradné spoločenstvá postačí kosiť raz za 3-5 rokov a odstraňovať náletové dreviny.
- c2.7) Zamedziť ničeniu vegetačného a pôdneho krytu.
- c2.8) Bylinné lemy - lemy krovín a lesa obkášať, aby nedochádzalo k šíreniu drevín do bylinných spoločenstiev.
- c2.9) Zosúladiť rekreačné aktivity s ochranou biotopov a druhov.
- c2.10) Odstraňovať invázne druhy rastlín.
- c2.11) Monitorovať a odstraňovať čierne skládky.

c3) Nadregionálny biokoridor NRBk2 Vodný tok Jasenica

- c3.1) Revitalizácia toku - umožnenie čo najprirodzenejšieho charakteru koryta, s možnosťou prirodzene meandrovať a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb..
- c3.2) Uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov, potláčanie nepôvodných druhov drevín pri údržbe brehových porastov.
- c3.3) Odstraňovanie invázných druhov rastlín.
- c3.4) Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty po dohode s obhospodarovateľom.
- c3.5) Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (drobné pernaté vtáctvo, cicavce...).

- c3.6) Opatrenia na zlepšenie kvality vôd.
- c3.7) Zamedzenie prieniku chemikálií a biologických hnojív z poľnohospodárskej výroby do toku, nevypúšťanie odpadových vôd do toku.
- c3.8) Neodčerpávať vodu z toku, nepoškodzovať dno toku.
- c3.9) Zamedzenie nadmerného zhromažďovania zvierat v blízkosti toku, čím sa zabráni zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
- c3.10) Monitorovanie a odstraňovanie skládok odpadu.
- c3.11) Zabránenie znefunkčnenia biokoridoru výstavbou bariér hoci aj dočasných.

c4) Genofondová lokalita GL 4 Dolné Závozy

- c4.1) Obnovu lesných porastov realizovať výlučne účelovým – jednotlivým alebo skupinovým výberom s nepretržitou obnovnou dobou, pričom minimálne 10% stromov, v ochranných lesoch min. 20%, by malo byť ponechávaných na dozretie.
- c4.2) Ponechávať dostatok hrubého mŕtveho dreva na prirodzený rozklad (aspoň 10m³/ha).
- c4.3) V najextrémnejších lokalitách ponechať lesné porasty trvalo bez zásahu.
- c4.4) Výchovu porastov zamerať primárne na úpravu prirodzeného drevinového zloženia - predovšetkým na elimináciu nepôvodných ihličnatých drevín a podporu pôvodných listnáčov, vrátane pionierskych drevín.
- c4.5) Vylúčiť aplikáciu pesticídov, aj bodovú, s výnimkou prípravkov na ošetrovanie rán na stromoch alebo feromónov na kontrolu podkôrneho hmyzu.
- c4.6) Nepôvodné smrečiny a porasty s dominanciou smreka a iných ihličnatých drevín postupne premieňať k prirodzenému drevinovému zloženiu podsadbami alebo podsejbou vhodných drevín a ich postupným uvoľňovaním v hlúčikoch – nie celoplošne. Vyšší podiel borovice a/alebo smrekovca môže byť obnovený iba v extrémnych bralnatých partiách, v ktorých sa tieto dreviny vyskytovali aj prirodzene.
- c4.7) Nové prvky lesnej dopravnej siete budovať iba v nevyhnutných prípadoch a iba spôsobmi, ktoré minimalizujú negatívne dopady na hydrologický režim územia, pričom pred akýmkoľvek budovaním nových úsekov je nevyhnutné pristúpiť k zhodnoteniu a racionalizácii celej lesnej dopravnej siete s revitalizáciou nevyužívaných častí.
- c4.8) V častiach s prípadným výskytom mokradných lokalít (napr. prameniská, okolie vodného toku...) dbať na zachovanie ich vodného režimu a zamedziť ich poškodzovaniu.
- c4.9) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- c4.10) Vylúčiť intenzívne prikrmovanie poľovnej zveri (krmoviská) v GL.
- c4.11) Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v genofondovej lokalite alebo jej bezprostrednej blízkosti, min. do vzdialenosti 10m od lokality.

c5) Genofondová lokalita GL 52 Ivančinské močiare II. a III. (od roku 2004 CHA Ivančinské močiare)

- c5.1) Usmerňovanie návštevnosti územia, aby nedochádzalo k nadmernej návštevnosti.
- c5.2) Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (drobné pernaté vtáctvo, cicavce...).
- c5.3) Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody) a zlepšenie kvality vôd.
- c5.4) Zamedzenie prieniku chemikálií a biologických hnojív z poľnohospodárskej výroby ako i odpadových vôd do mokradných ekosystémov a ich vodných zdrojov, dostatočná izolácia poľných hnojísk.
- c5.5) Mokradné biotopy neodvodňovať.
- c5.6) Dbať na to, aby nedochádzalo k pohybu ťažkých mechanizmov po lokalitách GL ani v ich bezprostrednom okolí.

- c5.7) Dbáť na to, aby nedochádzalo k nadmernému zhromažďovaniu zvierat na ploche a v jej blízkosti a zamedziť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
- c5.8) Monitorovanie a odstraňovanie skládok odpadu.
- c5.9) Neumiestňovať do GL ani ich tesnej blízkosti zástavbu.
- c5.10) Rešpektovať zákonom stanovené pravidlá ochrany lokalít, pri manažmente postupovať v súčinnosti s metodikou pre dané spoločenstvá, konzultovať vhodný manažment s orgánom ŠOP SR.
- c5.11) Odstraňovanie invázných druhov rastlín.

c6) Genofondová lokalita GL 61 Niva potoka Lúčky

- c6.1) Dbáť na ochranu brehových porastov, nevyrúbať ich v súvislých úsekoch ak sa nebude jednať o potláčanie nepôvodných alebo invázných druhov; buď ich nechať úplne bez obnovy alebo prípadnú obnovu riešiť výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov s ponechávaním min. 30% stromov (pôvodných drevín) na dožitie.
- c6.2) Potláčať nepôvodné druhy drevín, odstraňovať invázne druhy drevín aj bylín.
- c6.3) V úsekoch, kde brehové porasty z nejakého dôvodu budú chýbať, zakladať nové brehové porasty s uplatnením výlučne pôvodných, stanovištne vhodných druhov drevín.
- c6.4) Chrániť vodný tok s čo najprirodzenejším charakterom koryta, s možnosťou prirodzene meandrovať a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb.
- c6.5) Mokradné biotopy neodvodňovať.
- c6.6) Nelesné časti GL je vhodné raz do roka pokosiť s odvezením biomasy a zamedzovať ich zarastaniu drevinami, veľmi dôležité je však dbať na to, aby nedochádzalo k poškodzovaniu pôdneho a vegetačného krytu, preto je nevyhnutné kosiť v suchších obdobiach roka a len ľahkými mechanizmami, v príliš mokrých častiach je ideálnym manažmentom ručná, ochranná verzia kosenia, ideálne kosenie je v čase od druhej polovice júna do septembra, kedy býva pôda najsuchšia.
- c6.7) Dbáť na to, aby nedochádzalo k pohybu ťažkých mechanizmov po slatinných lokalitách a podmáčaných lúkach, zamedziť prejazdu vozidiel po ploche genofondovej lokality (mimo ciest na to určených.)
- c6.8) Mokradné lokality nepásť!
- c6.9) Lúčne biotopy, ktoré nie sú súčasťou slatiny je možné extenzívne kosiť klasickým spôsobom, ale 1-2 krát ročne, ideálne tiež v suchšom období, je možné aj extenzívne prepásať, ale dbať na to, aby dobytok neprechádzal na slatinné časti, neovplyvňoval ich exkrementami (nezhromažďoval sa v ich blízkosti) a nedochádzalo ani k zdupávaniu brehov a zhromažďovaniu dobytka na brehoch potoka.
- c6.10) Usmerňovanie návštevnosti územia tak, aby nedochádzalo k nadmernej návštevnosti.
- c6.11) Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody) a zlepšenie kvality vôd.
- c6.12) Neodčerpávať vodu z toku, nepoškodzovať dno toku.
- c6.13) Monitorovať a odstraňovať skládky odpadu .
- c6.14) Dbáť nato, aby nedošlo ku kontaminácii vody a mokradných lokalít.
- c6.15) Neumiestňovať do GL alebo jej tesnej blízkosti zástavbu.
- c6.16) Pri manažmente mokradných biotopov postupovať v súčinnosti s metodikou pre dané spoločenstvá , konzultovať vhodný manažment s orgánom ŠOP SR.

d) Opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny a opatrenia pre nelesnú drevinovú vegetáciu

- d1) V lesoch aj nelesnej drevinovej vegetácii uplatňovať také postupy, ktoré budú v čo najväčšej miere rešpektovať prirodzené procesy a budú smerovať k zlepšeniu druhovej, vekovej a aj priestorovej štruktúry porastov a celkovo k zvýšeniu ekologickej stability krajiny,
- d2) Pri obhospodarovaní brať ohľad na potrebu dosiahnutia lesného porastu so štruktúrou a drevinovým zložením blízky prirodzenému. Obnoviť a zachovávať pôvodné, prirodzené druhové zloženie lesa.
- d3) Uprednostňovať prirodzenú obnovu lesa, umelú obnovu využívať iba v prípade, že prirodzene nie je možné obnoviť vhodné dreviny. Obnovu prirodzeného druhového zloženia lesov zohľadniť aj v prípade málo zastúpených a tzv. azonálnych lesných biotopov (brehové porasty). Vyhnúť sa obnove ihličnatých drevín nad rámec ich prirodzeného zastúpenia.
- d4) V lesných porastoch minimalizovať plošný výrub drevín (neodporúčame väčšie obnovné prvky ako 0,5 ha), ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie invázných druhov. Podľa možnosti využívať postupy prírody blízkeho obhospodarovania lesov.
- d5) Ponechávať časť stromov na dožitie (prioritne staršie, košaté, dutinové...) ako aj časť hrubého mŕtveho dreva na prirodzený rozklad (zlomy, hrubšie kmene nižšej kvality a pod.).
- d6) V ochranných lesoch a aj inde na extrémnych stanovištiach, osobitne v prvkoch MÚSES, aplikovať osobitný prístup, pri obnove prevažne jednotlivý alebo skupinový výber a ponechávanie významnejšej časti zásoby porastu na dožitie.
- d7) Šetrným spôsobom (aby nedochádzalo k poškodeniu okolitého porastu), odstraňovať z porastov invázne dreviny, vrátane drevín s inváznymi vlastnosťami ako je napr. agát, ak sa vyskytnú. Ak sa v porastoch vyskytnú nepôvodné druhy, postupne ich nahrádzať prirodzenými drevinami.
- d8) Zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov po ploche lesa a využívať šetrné technológie (kone a pod.) alebo dôsledne dbať na to, aby sa ťažké mechanizmy pohybovali iba po vyznačených líniách a mimo obdobia s rozmočenou pôdou.
- d9) Pri využívaní a údržbe lesnej dopravnej siete dôsledne dbať na protierózne opatrenia. Rekultivovať dlhodobo nevyužívané lesné cesty, či tzv. dočasné približovacie cesty.
- d10) Pri obhospodarovaní obmedziť pohyb ťažkých mechanizmov len na existujúcu dopravnú sieť. Nové cesty plánovať s ohľadom na šetrný prístup k vzácnym spoločenstvám a prvkom ÚSES.
- d11) Dbať na ochranu pramenísk, nemeniť ich vodný režim, neznečisťovať ich ani ich vodné zdroje, ani ich mechanicky nepoškodzovať.
- d12) V lesných porastoch prvkov MÚSES aplikovať postupy uvedené v popise týchto prvkov.
- d13) Pri nelesnej drevinovej vegetácii v extraviláne nevysádzať nepôvodné druhy drevín, aby nedochádzalo k ich úniku do voľnej prírody. Využívať výlučne pôvodné druhy. Zamedziť vysádzaniu taxónov s inváznymi vlastnosťami.
- d14) Nevyrúbavať brehové porasty a chrániť ich pred poškodzovaním. Umožniť rozšírenie brehových porastov do úsekov, v ktorých chýbajú.
- d15) Zvýšiť podiel nelesnej drevinovej vegetácie v odlesnenej časti krajiny, vrátane ponechávania starších, dutinových stromov, ako i solitérov v krajine.

e) Opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy

- e1) Dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy, minimalizovať záber chránených pôd na stavebné účely. Investičné zámery v čo najväčšej miere situovať v zastavanom území obce, v prielukách jestvujúcej zástavby a pozdĺž vybudovaných prístupových ciest.

- e2) Preferovať maloblokové hospodárenie, ekologické hospodárenie a trvalo udržateľné postupy.
- e3) Preferovať extenzívne hospodárenie pred intenzívnym – extenzívne kosenie, pasenie alebo ich kombináciu. Extenzívnym hospodárením bez priosievania krmovinárskymi miešankami podporovať biodiverzitu lúčnych porastov. Maximálne obmedziť využitie chemických látok (herbicídy, pesticídy, hnojivá a pod.).
- e4) Kosné lúky kosiť 1 až 2 krát ročne, s prvým kosením počkať, kým dozrie väčšina lúčnych bylín (cca od prvej polovice júla), priskoré kosenie má za následok postupné ubúdanie niektorých druhov a ochudobňovanie lúk. Kosiť od stredu k okraju plochy, aby mali prítomné živočíchy možnosť uniknúť; pokosenú biomasu odviezť, ideálne je však sušiť seno na mieste, aby ho mohli opustiť prežívajúce živočíchy.
- e5) TTP nerozorávať. Celkovo zamedziť narúšaniu vegetačného krytu a pôdy. Dbáť na to, aby ani pri hospodárskej, stavebnej a inej činnosti, nedochádzalo k nadmerným pôdnym odkryvom a následne vystavovaniu obnaženej pôdy pôsobeniu negatívnych činiteľov, ako aj šíreniu ruderálnych a inváznych druhov.
- e6) Uprednostňovať využitie šetrných technológií. Ťažké mechanizmy, či iné motorové vozidlá používať len na nevyhnutné úkony, vylúčiť ich nadmerný a zbytočný pohyb po pôde (ktorý spôsobuje zhutňovanie pôdy, narúšanie vegetačného pokryvu), nevyužívať ich v čase keď je pôda rozmočená.
- e7) Zabráňovať nadmernému zhromažďovaniu zvierat (hospodárske zvieratá, lesná zver lákaná vnadením/prikrmovaním), aby nedochádzalo k poškodzovaniu pôdy a mačiny pasienkov, rozrývaniu a pôdnym odkryvom, a tým aj väčšej náchylnosti na eróziu; zvýšené množstvo exkrementov zároveň negatívne ovplyvňuje chemizmus pôdy. Obzvlášť dbať na to, aby nedochádzalo k zhromažďovaniu zvierat pri vodných tokoch, ktoré môže spôsobiť odstránenie vegetačného krytu a náchylnosť brehov na eróziu.
- e8) Podporovať šetrné pasienkárstvo.
- e9) Dbáť na neprekročenie maximálneho zaťaženia pasienkov dobytčiami jednotkami vzhľadom na ich úrodnosť, pričom jeden pasienok by nemal byť pasený viac ako 4 týždne. Vykášať nedopasky, aby sa nešírili tzv. pasienkové buriny a neznehodnocovali pasienok.
- e10) Z plôch lúk a pasienkov odstraňovať náletové dreviny, aby sa nezmenšovala ich rozloha, ponechať však roztrúsené solitéry, prípadne skupinky drevín, či línie drevín, aby nevznikala veľkobloková, ekologicky nestabilná plocha vystavená extrémnym činiteľom. Vytvoriť a zachovávať dostatočné množstvo plôch nelesnej drevinovej vegetácie (medze, remízky a pod.), ktoré chránia pôdu pred nadmerným vysušaním a odnosom vrchnej časti pôdneho horizontu, zároveň sú stanovišťom pre prirodzené predátory žijace sa škodcami na kultúrnych plodinách.
- e11) Na opustených pasienkoch a kosných lúkach obnovením hospodárenia potláčať degradáciu, ako i zarastanie náletovými drevinami.
- e12) Ak nie je možné obhospodarovať v takej intenzite ako v minulosti, zabezpečiť aspoň striedanie v trojročnom cykle pasenie-kosenie-úhor, aby nedochádzalo k degradácii, lúčne biotopy by mali byť v tomto cykle pokosené aspoň raz za 3 roky, dôležité je, aby v častiach určených na ochranu nelesných biotopov boli odstraňované náletové dreviny a nešírili sa expanzívne druhy.
- e13) Organický odpad zo živočíšnej výroby (hnoj, močovka) neumiestňovať voľne na pôdu, ale na dostatočne izolované hnojisko, aby nedochádzalo k prieniku do pôdy.
- e14) Pri hospodárskej a inej činnosti dodržiavať odstup od vodných tokov, aby nedochádzalo k obnažovaniu pôdy brehov a erózii a odnosu pôdy vodným tokom. Na ochranu pred eróziou brehov podporovať existenciu brehových porastov.
- e15) Na trvalých trávnych porastoch sa vyhnúť mulčovaniu, aplikovať ho len v nutných prípadoch.

- e16) Na poliach v svahovitom reliéfe realizovať protierózne opatrenia, najmä: vrstevnicová agrotechnika, pôdoochranná agrotechnika (minimalizačná agrotechnika, bezorbové obrábanie pôdy), protierózne oševné postupy, zamedzenie orbám po spádnicí...
- e17) Monitorovať a odstraňovať nelegálne skládky odpadu, aby nedochádzalo ku kontaminácii pôdy.
- e18) Preferovať striedavý systém hospodárenia (časť pôdy nechať úhorom), aby nedochádzalo k nadmernému vyčerpaniu pôdy.
- e19) Rešpektovať pri hospodárení produkčný potenciál pôd.
- e20) Hospodáriť v zmysle princípov multifunkčného poľnohospodárstva.

f) Opatrenia na ochranu vodných tokov, mokradí a vodných plôch

- f1) Dôsledne dbať na ochranu vodných zdrojov a ich okolia, dbať na to, aby nedochádzalo k znečisťovaniu vodných zdrojov.
- f2) Zachovať prirodzený charakter tokov. Dosiaľ nezregulované časti koryt, kde to už existujúca infraštruktúra dovoľuje, ponechať neregulované, nakoľko regulácia toku zvyšuje rýchlosť prúdenia aj riziko povodňových vln v nižších častiach toku, nahradenie laterálnej erózie vertikálnou, zníženie hladiny podzemných vôd a celkove vysychanie nivy a pod. Umožniť prirodzené meandrovanie a dostatočnú šírku ochranných zón pre pohyb toku, nezasahovať do koryta zbytočnými zásahmi, namiesto umelej regulácie toku, umožniť stabilizáciu a spevnenie brehov brehovými porastami.
- f3) V napriamovaných tokoch umožniť revitalizáciu v prospech prirodzeného koryta a vytvárania prirodzených meandrov tam, kde je to len možné. V častiach, kde to možné nie je, umožniť aspoň vytváranie prirodzeného profilu bez zbytočnej regulácie.
- f4) Rešpektovať a zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Jasenica. Ponechať ho bez trvalého oplotenia, bez orby, nestavať v nich objekty, nemeniť reliéf ťažbou, či navážkami, nemanipulovať s látkami škodiacimi vodám, nestavať súbežné inžinierske siete.
- f5) Na pobrežných pozemkoch ani na pozemkoch, kde by ich umiestnenie malo vplyv na vodné toky a mokrade, objekty, ktoré obsahujú škodlivé látky a nevykonávať činnosti, ktoré by mohli ohroziť kvalitu vody a zhoršiť odtok povrchových vôd. Zamedziť vypúšťaniu močovky v blízkosti vodných tokov a mokradí, zamedziť priesakom odpadových vôd z poľnohospodárskej výroby a z plôch postihnutých združovaním hospodárskych zvierat do vodných tokov a mokradných lokalít, zamedziť zhromažďovaniu zvierat v ich blízkosti a hnojiská dostatočne izolovať od okolia. Pri tokoch a mokradiach nevnadiť/neprikrmovať zver. Neumožniť aktivity, ktoré by viedli k znečisteniu vody.
- f6) Pri výstavbe neumiestňovať stavby do tokov. Zamedziť vytváraniu migračných prekážok v tokoch.
- f7) Neumiestňovať stavby na pobrežných pozemkoch (t.j. 10 m od vodohospodársky významných vodných tokov a 5m pri drobných vodných tokoch).
- f8) Neobhospodarováť bezprostredné okolie vodných tokov a mokradí a úplne z neho vylúčiť pohyb ťažkých mechanizmov, aby nedochádzalo k erózii a znečisťovaniu mokradí a vody v tokoch.
- f9) Vylúčiť výrubu v brehových porastoch. Ak sa vyskytnú úseky bez porastov, umožniť ich dorastenie, všade, kde to už existujúca infraštruktúra umožňuje, najlepšie prirodzenou sukcesiou. Nenahrádzať (ani v intraviláne) prirodzené brehové porasty stanovištne nevhodnými, nepôvodnými druhmi, obzvlášť nie druhmi s inváznymi vlastnosťami.
- f10) Zamedziť akýmkoľvek zásahom do vodného režimu v nivách tokov (neprehlbovať koryto, neregulovať tok, neodvodňovať nivy) a akýmkoľvek zásahom, ktoré by negatívne ovplyvnili vodný režim a chemizmus vody a pôdy v nive tokov a na mokradných lokalitách.
- f11) Zamedziť nadmernému odčerpávaniu vody z tokov. Pri hospodárskej činnosti a podobne uprednostniť zachytávanie a využitie dažďovej vody, dažďové vody zo striech a spevnených

plôch v maximálnej miere zdržať v území na jednotlivých pozemkoch akumuláciou do zberných nádrží.

- f12) Dbáť na to, aby nedochádzalo k degradácii mokradných lokalít, nepoškodzovať ich vegetačný a pôdny kryt, zamedziť negatívnym zmenám vodného režimu. Zamedziť odvodňovaniu mokradných lokalít.
- f13) Systematicky monitorovať a odstraňovať čierne skládky, aby nedochádzalo ku kontaminácii vody. Nezakladať v ani pri vodných tokoch, ani v mokradných lokalitách a ich okolí ani dočasné skládky.
- f14) Monitorovať a odstraňovať invázne druhy, ktoré sa obzvlášť rýchlo šíria práve popri vodných tokoch a vytláčajú ostatné druhy. Pri likvidácii invázných druhov sa riadiť metodikou ŠOP SR alebo sa poradiť s pracovníkmi ŠOP SR, aby došlo k ich skutočnému potlačeniu.
- f15) Zachovať mokradné lokality v celej ich škále, významne zvyšujú biodiverzitu územia.
- f16) Pri stavebnej, hospodárskej a inej činnosti dodržiavať ochrannú zónu okolo tokov.

g) Opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov

- g1) Podporovať akúkoľvek snahu o ochranu a rekonštrukciu historických prvkov, ktoré sprítomňujú kultúrno-historické dedičstvo.
- g2) Zachovávať kultúrne dedičstvo, historické záznamy a tradície.
- g3) Podporovať kultúrne akcie pripomínajúce a propagujúce ľudové tradície. Podporovať kultúrne podujatia, výstavy, vzdelávacie podujatia a podobne šíriace osvetu o historickom a kultúrnom dedičstve obce.
- g4) Podporovať vznik a existenciu tradičných jarmokov, remeselníckych tvorivých dielní, podujatí prezentujúcich tradičné historické jedlá a podobne.
- g5) Podporovať využívanie typických prvkov ľudovej architektúry.
- g6) Podporovať tradičné formy hospodárenia.
- g7) Podporovať výsadbu ovocných sádov, ideálne z tradičných krajových odrôd.
- g8) Zvážiť vytvorenie evidencie pamätihodnosti obce (staršie stavby, pamätné izby, stromy, názvy ulíc, významné miesta a i.), ktoré majú svoju historickú hodnotu. Do evidencie pamätihodností obce je možné zaradiť okrem huteľných a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce.

h) Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva

- h1) Zamedziť znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré majú vplyv na ľudské zdravie.
- h2) Nepripustiť umiestnenie prevádzok a služieb predstavujúcich záťaž životného prostredia ako sú napr. hluk, vibrácie, zvýšená prašnosť, emisie a pod. v lokalitách IBV a HBV a zachovať pri výstavbe IBV a HBV dostatočný odstup od poľnohospodárskeho areálu.
- h3) V blízkosti poľnohospodárskeho areálu nenavrhovať žiadnu výstavbu obytného alebo rekreačného charakteru z dôvodu zabezpečenia vhodných životných a pracovných podmienok občanov obce.
- h4) Obmedziť negatívne vplyvy vykurovania tuhými palivami, vytvárať priaznivé podmienky pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie, podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energie a minimalizovať spaľovanie tuhých palív – najmä spaľovanie nevhodnými a zastaralými technológiami.
- h5) Minimalizovať negatívne vplyvy výrobných prevádzok na životné prostredie vysadením izolačnej zelene.

- h6) Zabezpečiť odvádzanie splaškových vôd verejnou kanalizáciou alebo produkované splaškové vody akumulovať vo vodotesných žumpách a ich zneškodňovanie zabezpečiť v súlade so zákonom č. 364/2004 Z. z. o vodách.
- h7) Obmedziť alebo vylúčiť aplikáciu chemikálií pri hospodárskej činnosti. Zabezpečiť izoláciu hnojísk tak, aby nedochádzalo k úniku z nich, a tým ku kontaminácii okolitej krajiny a spodných vôd.
- h8) Zvýšiť podiel nelesnej drevinovej vegetácie v odlesnenej časti k.ú., nakoľko dreviny v krajine eliminujú hluk, prašnosť, veternosť a teplotné extrémny, zlepšujú mikroklimu a čistotu ovzdušia, v horúcich dňoch slúžia ako ochrana pred slnečnou páľavou., čím výrazne prispievajú k skvalitneniu životného prostredia obyvateľov.
- h9) Likvidovať nelegálne skládky odpadu a zamedziť ich vzniku.

i) Opatrenia na ochranu navrhovaných prvkov MÚSES:

i1) MBc1: Sokol

- i1.1) Obnovu lesných porastov realizovať výlučne účelovým – jednotlivým alebo skupinovým výberom s nepretržitou obnovnou dobou, pričom minimálne 10% stromov, v ochranných lesoch min. 20%, by malo byť ponechávaných na dožitie.
- i1.2) Ponechávať dostatok hrubého mŕtveho dreva na prirodzený rozklad (aspoň 10m³/ha).
- i1.3) V najextrémnejších lokalitách ponechať lesné porasty trvalo bez zásahu.
- i1.4) Výchovu porastov zamerať primárne na úpravu prirodzeného drevinového zloženia - predovšetkým na elimináciu nepôvodných ihličnatých drevín a podporu pôvodných listnáčov, vrátane pionierskych drevín.
- i1.5) Vylúčiť aplikáciu pesticídov, aj bodovú, s výnimkou prípravkov na ošetrovanie rán na stromoch alebo feromónov na kontrolu podkôrneho hmyzu.
- i1.6) Nepôvodné smrečiny a porasty s dominanciou smreka a iných ihličnatých drevín postupne premieňať k prirodzenému drevinovému zloženiu podsadbami alebo podsejbou vhodných drevín a ich postupným uvoľňovaním v hlúčikoch – nie celoplošne. Vyšší podiel borovice a/alebo smrekovca môže byť obnovený iba v extrémnych bralnatých partiách, v ktorých sa tieto dreviny vyskytovali aj prirodzene.
- i1.7) Nové prvky lesnej dopravnej siete budovať iba v nevyhnutných prípadoch a iba spôsobmi, ktoré minimalizujú negatívne dopady na hydrologický režim územia, pričom pred akýmkoľvek budovaním nových úsekov je nevyhnutné pristúpiť k zhodnoteniu a racionalizácii celej lesnej dopravnej siete s revitalizáciou nevyužívaných častí.
- i1.8) V častiach s prípadným výskytom mokradných lokalít (napr. prameniská, či okolie vodného toku) dbať na zachovanie ich vodného režimu a zamedziť ich poškodzovaniu.
- i1.9) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- i1.10) Vylúčiť intenzívne prikrmovanie poľovnej zveri (krmoviská) v biocentre.
- i1.11) Nepoškodzovať vzácne skalné spoločenstvá.
- i1.12) Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biocentra.

i2) MBc2: : Komplex mokradných biotopov v doline potoka Lúčky

- i2.1) Dôsledne dbať na to, aby nedochádzalo k žiadnym negatívnym zmenám vodného režimu na lokalite. Lokalitu neodvodňovať!!! Nevykonávať činnosti, ktoré by viedli k zmene chemizmu vody alebo pôdy na lokalite.
- i2.2) Ochrana toku - umožnenie čo najprirodzenejšieho charakteru koryta, s možnosťou prirodzene meandrovať a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb.
- i2.3) Na ploche biocentra nepásť a zamedziť zhromažďovaniu hospodárskych zvierat v jeho blízkom okolí. Rovnako v priestoroch biocentra a jeho okolí nevnaďiť a neprikrmovať zver.

- i2.4) Kvôli zachovaniu druhovej bohatosti a zamedzeniu šírenia expanzívnych druhov častí lokality s nelesnými mokradnými spoločenstvami raz ročne - začiatkom júla ručne kosiť s odstránením biomasy.
- i2.5) Nepoužívať pri manažmente ťažké mechanizmy ani z iného dôvodu po nej nejazdiť ťažkými mechanizmami! Pohyb ťažkých mechanizmov obmedziť len na existujúcu dopravnú sieť.
- i2.6) Z časti biocentra mimo brehových porastov odstraňovať náletové dreviny.
- i2.7) Monitorovať a v spolupráci zo ŠOP SR bezodkladne odstraňovať invázne rastliny.
- i2.8) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu (vrátane biologického) a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- i2.9) Neumiestňovať v biocentre stavby, infraštruktúru, neprevádzkať aktivity, ktoré by negatívne ovplyvňovali spoločenstvá, ktoré tu rastú (napr. nadmerné zdupávanie, eutrofizácia a pod.).
- i2.10) Ochrana brehových porastov - nevyrúbavať ich v súvislých úsekoch, buď ich nechať úplne bez obnovy alebo prípadnú obnovu riešiť výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov s ponechávaním min. 30% stromov (pôvodných drevín) na dožitie.
- i2.11) V úsekoch, kde brehové porasty z nejakého dôvodu budú chýbať, zakladanie nových brehových porastov s uplatnením výlučne pôvodných, stanovištne vhodných druhov drevín (napr. jelša, vrbu (krehká, biela, purpurová, košíkarska, popolavá...), brest horský alebo väzový, jaseň štíhly, čremcha, baza čierna, lieska, kalina obyčajná...).
- i2.12) Zamedzenie prieniku chemikálií a biologických hnojív z poľnohospodárskej výroby do toku, nevypúšťanie odpadových vôd do toku, neodčerpávať vodu z toku, nepoškodzovať dno toku.

i3) MBk1: Potok Lúčky

- i3.1) Ochrana vodného toku s čo najprirodzenejším charakterom koryta, s možnosťou prirodzene meandrovať a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb. Zachovať množstvo a rýchlosť prúdenia vody v koryte, ako aj kvalitu vody (zabránenie znečistenia a eutrofizácie).
- i3.2) Vylúčiť akýkoľvek ďalší zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, spevnená cesta s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať ďalšie trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru. Pri úprave cesty, prípadne rekonštrukcie premostení, brať do úvahy prítomnosť biokoridoru a realizovať opatrenia na zlepšenie jeho funkcie.
- i3.3) Nezasahovať do existujúceho brehového porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod. alebo odstraňovania nepôvodných a inváznych druhov). Ponechať v poraste aj staré, prípadne spadnuté jedince, ktoré majú tiež významný podiel na zvýšení diverzity a sú vzácnym biotopom pre viaceré druhy živých organizmov.
- i3.4) Ak sa vyskytnú časti bez drevín, podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu do častí bez drevín. Ponechať širší pás (minimálne 6 m od brehu po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo iná infraštruktúra) okolo toku bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie brehových porastov.
- i3.5) Zamedziť nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti toku a zamedziť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
- i3.6) Dbáť na to, aby nedošlo k zmene chemizmu vody (vypúšťanie močovky, umiestnenie nezabezpečeného poľného hnojiska, prienik chemických látok a pod.).
- i3.7) Celkovo okolo vodného toku ponechať dostatočne širokú ochrannú zónu, z ktorej bude vylúčená taká hospodárska a iné činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok a jeho príbrežnú vegetáciu. Nevystavovať brehy erózii ich zbytočným obnažovaním.

- i3.8) Dôsledne odstraňovať invázne rastliny, pred likvidáciou kontaktovať Štátnu ochranu prírody SR a prekonzultovať efektívny spôsob ich odstraňovania.
- i3.9) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

i4) MBk2: Briešťanka nad obcou

- i4.1) Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jej priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, spevnená ácia s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- i4.2) Ochrana vodného toku s čo najprirodzenejším charakterom koryta, s možnosťou prirodzene meandrovať a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb.
- i4.3) Nezasahovať do existujúceho brehového porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod. alebo odstraňovania nepôvodných a inváznych druhov). V prípade nutnosti obnovu drevín vykonávať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom s ponechaním min. 30% stromov na dožitie. Ak sa vyskytnú časti bez drevín, podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu do častí bez drevín. Ponechať širší pás (minimálne 6 m po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo infraštruktúra) okolo toku bez intenzívneho manažmentu a umožniť tak prirodzený vývoj brehových porastov.
- i4.4) V prípade rekonštrukcie lesnej cesty, popod ktorú potok tečie, bude potrebné dbať na taký typ premostenia, ktorý eliminuje prípadný bariérový efekt pre migráciu organizmov závisiacich výlučne na pohybe po vodnom toku.
- i4.5) Dbať na to, aby nedochádzalo k nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti toku a zamedziť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi, zamedziť aj akémukoľvek inému znečisťovaniu toku.
- i4.6) Celkovo okolo vodného toku ponechať dostatočne širokú ochrannú zónu, z ktorej bude vylúčená hospodárska a iné činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok a jeho príbrežnú vegetáciu.
- i4.7) Invázne druhy monitorovať a bezodkladne odstraňovať (na TTP v susedstve biokoridoru sa aktuálne vyskytuje invázna zlatobyľ, pre ktorú platí zákonná povinnosť odstránenia).
- i4.8) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky, vrátane skládok biologického odpadu.

i5) MBk3: Briešťanka pod obcou

- i5.1) Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, spevnená cesta s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- i5.2) Ochrana vodného toku s čo najprirodzenejším charakterom koryta. Tam, kde je to len možné, nebrániť vytváraniu prirodzených meandrov. V častiach, kde to možné nie je, umožniť aspoň vytváranie prirodzeného profilu bez zbytočnej regulácie.
- i5.3) Podporovať šírenie pôvodných, stanovištne vhodných drevín. Ponechať širší pás (minimálne 3 m od brehu po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo iná infraštruktúra) okolo toku bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie brehových porastov. Na miestach, kde nie je perspektíva prirodzeného rastu drevín brehový porast založiť výsadbou - výsadba línie stromov (s cieľovým rozstupom 8 – 12 m) a krov po oboch brehoch toku. Brehové porasty nezakladať len v častiach, kde by sa preukázala prítomnosť vzácných

- bylinných mokradných spoločenstiev a/alebo vzácnych a ohrozených bylinných druhov. Vylúčiť nepôvodné dreviny a použiť pôvodné a stanovištne vhodné listnaté dreviny (napr. jelša, vrby - krehká, biela, purpurová, košíkarska, popolavá..., brest horský alebo väzový, jaseň štíhly, čremcha, baza čierna, lieska, kalina obyčajná...)
- i5.4) Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžíňanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
 - i5.5) Pri ďalšej starostlivosti vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov.
 - i5.6) Zamedziť akémukoľvek znečisťovaniu toku (hnojivá, chemické látky využívané pri obhospodarovaní a pod.). Dbáť na to, aby nedochádzalo k nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti toku a zamedziť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
 - i5.7) Celkovo okolo vodného toku ponechať dostatočne širokú ochrannú zónu, z ktorej bude vylúčená hospodárska a iné činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok a jeho príbrežnú vegetáciu. Neorať a zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov a celkovo vozidiel až k toku, aby sa zamedzilo narúšaniu vegetačného krytu a tým aj vodnej erózii.
 - i5.8) Monitorovať prítomnosť invázných druhov a bezodkladne ich odstraňovať.
 - i5.9) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky, vrátane skládok biologického odpadu.

i6) MBK4: Potok Sokol

- i6.1) Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jej priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, spevnená cesta s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- i6.2) Pri najbližšej rekonštrukcii premostenia potoka asfaltovou cestou toto premostenie riešiť spôsobom, ktorý minimalizuje bariérový efekt.
- i6.3) Ochrana vodného toku s čo najprirodzenejším charakterom koryta. Tam, kde je to len možné, nebrániť vytváraniu prirodzených meandrov. V častiach, kde to možné nie je, umožniť aspoň vytváranie prirodzeného profilu bez zbytočnej regulácie.
- i6.4) Nezasahovať do existujúceho brehového porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod. alebo odstraňovania nepôvodných a invázných druhov). V prípade nutnosti obnovu drevín vykonávať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom s ponechaním min. 30% stromov na dožitie.
- i6.5) V častiach bez drevín podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu do častí bez drevín. Ponechať širší pás (tam, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo infraštruktúra - v horných častiach toku minimálne 6 m po oboch stranách, v častiach vedúcich cez poľnohospodársku krajinu minimálne 3 m po oboch stranách) okolo toku bez intenzívneho manažmentu a umožniť tak prirodzený vývoj brehových porastov. Tam, kde prirodzený rast brehových porastov z náletu nebude možný, zakladanie nových brehových porastov s uplatnením výlučne pôvodných, stanovištne vhodných druhov drevín (napr. jelša, vrby - krehká, biela, purpurová, košíkarska, popolavá..., brest horský alebo väzový, jaseň štíhly, čremcha, baza čierna, lieska, kalina obyčajná...).
- i6.6) Dbáť na to, aby nedochádzalo ku kontaminácii vody napr. priemyselnými ani biologickými hnojivami, pesticídmi a hrebicídmi. Zamedziť tiež nadmernému zhromažďovaniu zvierat

v blízkosti toku a zabrániť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.

- i6.7) Neodčerpávať vodu z toku v takej intenzite, ktorá by mohla významne ovplyvniť množstvo ním pretekajúcej vody a nepoškodzovať dno ani brehy.
- i6.8) Celkovo okolo vodného toku ponechať dostatočne širokú ochrannú zónu, z ktorej bude vylúčená hospodárska a iné činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok a jeho príbrežnú vegetáciu.
- i6.9) Pri manažmente bylinných mokradných spoločenstiev postupovať na základe patričných manažmentových modelov (ŠeffEROVÁ StanOVÁ & Plassman Čierna 2011).
- i6.10) Invázne druhy monitorovať a bezodkladne odstraňovať.
- i6.11) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

i7) MBk5: Laclavský potok

- i7.1) Vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížil jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh. Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru. Pri úpravách cesty v budúcnosti brať do úvahy prítomnosť biokoridoru a realizovať opatrenia na zlepšenie jeho funkcie.
- i7.2) Ochrana vodného toku, snaha o čo najprirodzenejší charakter koryta. Tam, kde je to len možné, nebrániť vytváraniu prirodzených meandrov. V častiach, kde to možné nie je, umožniť aspoň vytváranie prirodzeného profilu bez zbytočnej regulácie.
- i7.3) Podporovať šírenie pôvodných drevín do častí bez drevín. Ponechať širší pás (minimálne 3 m po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo infraštruktúra) okolo toku bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie pôvodných drevín do časti bez drevín. Tam, kde prirodzený rast brehových porastov z náletu nebude možný, zakladanie nových brehových porastov s uplatnením výlučne pôvodných, stanovištne vhodných druhov drevín (napr. jelša, vrby - krehká, biela, purpurová, košíkarska, popolavá a iné, brest horský alebo väzový, jaseň štíhly, čremcha, baza čierna, lieska, kalina obyčajná iné,)
- i7.4) Zamedziť nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti toku a zamedziť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
- i7.5) Dbáť na to, aby nedošlo k zmene chemizmu vody (vypúšťanie močovky, prienik chemických látok a pod.).
- i7.6) Pri najbližšej rekonštrukcii premostenia potoka asfaltovou cestou toto premostenie riešiť spôsobom, ktorý minimalizuje bariérový efekt.
- i7.7) Dôsledne monitorovať a odstraňovať invázne rastliny.
- i7.8) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

i8) MBk6: Medza nad ZŠ

- i8.1) Nezasahovať do existujúceho porastu drevín (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod. alebo odstraňovania nepôvodných a invázných druhov).
- i8.2) Podporovať šírenie pôvodných drevín do častí bez drevín, ak k tomu z nejakého dôvodu nedôjde, dosadiť prirodzené, stanovištne vhodné druhy drevín (duby, lipy, javory, bresty, jarabina vtáčia, jaseň štíhly a pod.).
- i8.3) Obkásať okraje biokoridoru, aby nedochádzalo k šíreniu náletových drevín na príľahlé lúčne porasty.
- i8.4) Zabrániť budovaniu trvalejších prekážok ako napr. oplotenie.
- i8.5) Zabrániť výstavbe nových objektov do 10 m od hranice biokoridoru.
- i8.6) Dôsledne monitorovať a odstraňovať invázne rastliny.

- i8.7) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

i9) MIP1: Stráža

- i9.1) Lúku odporúčame naďalej extenzívne obhospodarovateľ.
- i9.2) Kosiť 1-2 krát ročne, po dozretí lúčnych bylín, ideálne nie skôr ako v prvej polovici júla, je možné aj do polovice októbra, po pokosení nechať seno sušiť na lokalite, aby ho mohli opustiť v ňom prežívajúce živočíchy, a potom seno odviezť.
- i9.3) Lokalitu je možné aj extenzívne prepásať, vyhnúť sa však nadmernému zhromažďovaniu zvierat, aby nedochádzalo k zdupávaniu pôdy, poškodzovaniu pôdneho krytu, zmene chemizmu a degradácii pasienka. Dbáť na dodržanie primeraného množstva zvierat na plochu pasienku. Ideálne je pasenie zmiešanými stádami. Neumiestňovať na ploche košariská, aby nedošlo k jej znehodnoteniu.
- i9.4) Odstraňovať náletové a výmladkové dreviny. Ak by bola plocha len prepásaná, aspoň raz ročne odstraňovať nedopasky, inak sa bude druhová pestrosť kvetnatých bylín znižovať.
- i9.5) Ak sa v interakčnom prvku alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy, bezodkladne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- i9.6) V prípade potreby využitia mechanizmov na kosenie eliminovať ich pohyb na čas, keď nie je pôda rozbahnená.
- i9.7) Nejazdiť po ploche terénymi, ani inými vozidlami, mimo tých, ktoré sú potrebné pri manažmente plochy.
- i9.8) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

i10) MIP2: Nelesná drevinová vegetácia na TTP

- i10.1) Plochu nechať na prirodzený vývoj. Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie inváznych druhov. Ak sa stane, že sa drevinová plocha z nejakého dôvodu zmenší, umožniť dorastenie drevín v rámci MIP z prirodzeného náletu, prípadne dosadiť pôvodné, stanovištne vhodné druhy drevín (napr. duby, lipy, javory, čerešňa, hruška.).
- i10.2) Obkásať okraje MIP, aby sa dreviny nešírili na lúčne porasty a nepotláčali ich.
- i10.3) Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt.
- i10.4) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

i11) MIP3: Porast vrb pri mokradiach Turca

- i11.1) Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie inváznych druhov.
- i11.2) Bylinnú časť extenzívne prepásať, prípadne extenzívne kosiť alebo striedať oba typy hospodárenia. Je tiež možné umožniť šírenie vrb aj do tejto časti.
- i11.3) Vylúčiť akékoľvek zásahy meniace vodný režim lokality, prípadne negatívne ovplyvňujúce chemizmus vody a pôdy.
- i11.4) Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt.
- i11.5) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

i12) MIP4: Teplomilné lemy

- i12.1) Lemové spoločenstvá raz ročne prekásať, po dozretí lúčnych bylín, ideálne nie skôr ako v prvej polovici júla, je možné aj do polovice októbra, po pokosení nechať seno sušiť na lokalite, aby ho mohli opustiť v ňom prežívajúce živočíchy, a potom seno odviezť. Alebo – ideálne extenzívne prepásať malým počtom zvierat napr. kôz, vyhnúť sa nadmernému zhromažďovaniu zvierat, aby nedochádzalo k zdupávaniu pôdy, poškodzovaniu pôdneho krytu, zmene chemizmu a degradácii, možnou alternatívou je pasenie jednorázovým prehánaním.
- i12.2) Odstraňovať náletové a výmladkové dreviny.

- i12.3) Ak sa v interakčnom prvku alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy, bezodkladne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- i12.4) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

i13) MIP5: Mokrad' v juhovýchodnom cípe k. ú.

- i13.1) V tejto lokalite vylúčiť orbu alebo akékoľvek iné narúšanie pôdneho povrchu, a to aj v obdobiach sucha, kedy sa podmáčaná časť zredukuje.
- i13.2) Dôsledne dbať na to, aby nedochádzalo k žiadnym negatívnym zmenám vodného režimu na lokalite. Lokalitu neodvodňovať!!!
- i13.3) Nevykonávať činnosti, ktoré by viedli k zmene chemizmu vody alebo pôdy na lokalite. Zamedzenie prieniku chemikálií a biologických hnojív z poľnohospodárskej výroby.
- i13.4) Lokalitu raz za 3-5 rokov pokosiť, bez využitia ťažkých mechanizmov a v suchších obdobiach roka, aby sa odstránili náletové dreviny.
- i13.5) Nejazditi po ploche ťažkými mechanizmami, ani inými motorovými vozidlami.
- i13.6) Monitorovať a v spolupráci zo ŠOP SR bezodkladne odstraňovať invázne rastliny.
- i13.7) Vylúčiť prikrmovanie a vnadenie poľovnej zveri na ploche IP alebo v jeho bezprostrednom okolí.
- i13.8) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu (vrátane biologického) a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- i13.9) Neumiestňovať na ploche MIP stavby, infraštruktúru, neprevádzkať aktivity, ktoré by negatívne ovplyvňovali spoločenstvá, ktoré tu rastú (napr. nadmerné zdupávanie, eutrofizácia a pod.)

i14) MIP6: Búnov

- i14.1) Vresovisko by bolo pre jeho udržanie ideálne aspoň raz za niekoľko rokov (3-5) prepásat' ovcami alebo kozami, alebo ich zmiešaným stádom alebo aspoň kosiť s odstránením biomasy a náletových drevín, aby sa na plochu nešírili dreviny. Ideálne bude rozšíriť takýto manažment (extenzívne prepásanie a odstraňovanie biomasy) aj na okolie vresoviska, čo by mohlo prispieť k jeho rozšíreniu.
- i14.2) Brezy v riedkolese ponechať na dožitie, obdobne ponechať na prirodzený rozklad aj také odumreté jedince ihličnatých drevín, ktoré už nepredstavujú riziko šírenia podkôrneho hmyzu do okolia.
- i14.3) Vylúčiť plošné obnovné prvky v lesnom poraste, obnovu realizovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým účelovým výberom.
- i14.4) Ak sa v interakčnom prvku alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy, bezodkladne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- i14.5) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- i14.6) Nevykonávať na ploche alebo v jeho blízkosti činnosť, ktorá by narúšala existenciu a funkciu interakčného prvku.

i15) MIP7: Melioračný kanál v severnej časti k.ú.

- i15.1) Podporovať šírenie pôvodných, stanovištne vhodných drevín. Ponechať širší pás (minimálne 3 m od brehu po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo iná infraštruktúra) okolo kanála bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie brehových porastov. Na miestach, kde nie je perspektíva prirodzeného rastu drevín brehový porast založiť výsadbou - výsadba línie stromov (s cieľovým rozstupom 8 – 12 m) a krov po oboch brehoch. Vylúčiť nepôvodné dreviny a použiť pôvodné a stanovištne vhodné listnaté dreviny (napr. vrbka krehká, v. biela, v. purpurová, bresty, jaseň, javor poľný, čremcha, lieska, baza čierna...). Umožniť a podporovať rast nových jedincov drevín z prirodzeného náletu

- i15.2) Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžíňanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- i15.3) Pri ďalšej starostlivosti vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie nepôvodných a inváznych druhov.
- i15.4) Dôsledne monitorovať a odstraňovať invázne rastliny.
- i15.5) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky..

i16) MIP8: Odvodňovací kanál z polí do mokradí Turca

- i16.1) Ponechať širší pás (minimálne 6 m od brehu po oboch stranách) okolo kanála bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie mokradných spoločenstiev.
- i16.2) Buď odstrániť a asanovať poľné hnojisko, ktoré sa nachádza nad MIP alebo ho zabezpečiť tak, aby z neho neunikali nebezpečné výluhy, a aby nedochádzalo ku kontaminácii MIP.
- i16.3) Dbáť na to, aby nedošlo k zmene chemizmu vody (vypúšťanie močovky, prienik chemických látok a pod.).
- i16.4) Monitorovať a dôsledne odstraňovať invázne rastliny.
- i16.5) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

i17) MGL1: Xerothermný svah nad cintorínom

- i17.1) Odstraňovanie náletových drevín, vrátane krov v čo najväčšej miere tak, aby na tejto lokalite prevažovali teplomilné spoločenstvá.
- i17.2) Ideálne biotop rovnomerne prepásať, nie je vhodné pásť hovädzím dobytkom, vhodné je stádo oviec a kôz alebo len kôz (najviac 5ks zvierat na ha),
- i17.3) Dbáť na to, aby sa pasené zvieratá nezdržovali na lokalite dlhodobo v prípade rozbahnenej pôdy alebo akokoľvek inak nenarúšali vegetačný a pôdny kryt (pri jarnej pastve, keď je pôda rozbahnená je vhodnejšie pasenie jednorázovým preháňaním). Vykášať nedopasky.
- i17.4) Ak prepásanie nebude možné, aspoň raz ročne, po dozretí bylín kosiť a pokosenú biomasu odviezť.
- i17.5) Ak sa v GL alebo jej bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy, bezodkladne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- i17.6) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- i17.7) Nevykonávať stavebnú ani inú činnosť, ktorá by narúšala existenciu GL.

i18) MGL2: Teplomilný riedky lesík a príľahlá lúka

- i18.1) Lúku odporúčame naďalej extenzívne obhospodarovať.
- i18.2) Ideálne biotop rovnomerne prepásať, nie je vhodné pásť hovädzím dobytkom, vhodné je stádo oviec a kôz alebo len kôz (najviac 5ks zvierat na ha),
- i18.3) Dbáť na to, aby sa pasené zvieratá nezdržovali na lokalite dlhodobo v prípade rozbahnenej pôdy alebo akokoľvek inak nenarúšali vegetačný a pôdny kryt (pri jarnej pastve, keď je pôda rozbahnená je vhodnejšie pasenie jednorázovým preháňaním).
- i18.4) Ak prepásanie nebude možné, aspoň raz ročne, po dozretí bylín kosiť, ideálne nie skôr ako v prvej polovici júla, je možné aj do polovice októbra, po pokosení nechať seno sušiť na lokalite, aby ho mohli opustiť v ňom prežívajúce živočíchy, a potom seno odviezť.
- i18.5) Odstraňovať náletové a výmladkové dreviny, aspoň raz ročne odstraňovať nedopasky, inak sa bude druhová pestrosť kvetnatých bylín znižovať.
- i18.6) Ak sa v interakčnom prvku alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy, bezodkladne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.

- i18.7) V časti porastenej lesom vylúčiť intenzívny plošný výrub, ťažbu stromov zacieliť na trvalú udržanie riedkeho korunového zápoja s dostatočným prienikom svetla pod stromy (zápoj do 60%).
- i18.8) V prípade potreby využitia mechanizmov na kosenie eliminovať ich pohyb na čas, keď nie je pôda rozbahnená.
- i18.9) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

j) Opatrenia voči šíreniu ruderalnej vegetácie a invazívnych druhov

- j1) Primeraným menežmentovými opatreniami potláčať ruderalnú vegetáciu - extenzívne kosenie; citlivá pastva; v prípade úzkych pásov popri poliach, cestách, ako i vodných tokoch výsadba prirodzených druhov drevín.
- j2) Podporiť vývoj druhovo pestrých lúčnych, či mokradných bylinných spoločenstiev.
- j3) V katastri obce doplniť chýbajúce porasty nelesnej drevinovej vegetácie.
- j4) Vytvoriť mozaiky polí s medzami a remízkami, pestrých lúčnych a poľných spoločenstiev a plôšok nelesnej drevinovej vegetácie.

k) Opatrenia voči šíreniu invazívnych druhov

- k1) Dôsledne dodržiavať platnú legislatívu o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázií nepôvodných druhov.
- k2) Rešpektovať platnú vyhlášku MŽP SR ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny a ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázií nepôvodných druhov.
- k3) Dôsledne dodržiavať povinnosť vlastníka (správcu, užívateľa) pozemku za podmienok stanovených ministerstvom tieto invázne taxóny odstraňovať a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázií nepôvodných druhov.
- k4) Pred likvidáciou všetkých invázií nepôvodných druhov je potrebné skontaktovať sa so Štátnou ochranou prírody SR, z dôvodu prekonzultovania efektívneho spôsobu ich odstraňovania.

EKOSTABILIZAČNÉ OPATRENIA

l1) Zasakovacie pásy - EP1, EP2

- l1.1) Ponechať pás široký min. 5 m (ideálne 8-10m) bez narušovania jeho povrchu (bez orby) a ďalšieho zhutňovania pôdy (zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov mimo na to určených priechodov). Alternatívne, napr. v prípade väčších sklonov alebo zníženej vsakovacej schopnosti pôdy, je vhodné v rámci zasakovacieho pásu vybudovať pozdĺžnu plytkú priekopu, v ktorej by sa zhromažďovala povrchovo stekajúca voda. Jej hĺbka by mala byť 0,5 – 1 m s miernym sklonom svahu a s umiestnením vykopaného materiálu na spodnú hranu rigola (vytvorenie akejsi hrádze).
- l1.2) Ak zasakovací pás v čase jeho budovania ešte nemá trvalý vegetačný kryt, je potrebné ho zatrávniť (zmes druhov typických pre prirodzené lúčne spoločenstvá v danej lokalite) a vysadiť v ňom prirodzené druhy krov a stromov (z krov napr. trnky, šípky, hloh, baza, zo stromov hrab, prirodzené druhy dubov, lúp, javorov).
- l1.3) V prípade zhutnenej pôdy odporúčame skypriť ju pred jej zatrávnením hlbokou orbou.
- l1.4) Výsadbu drevín realizovať s výhľadovým cieľom zabezpečenia zapojeného porastu krov alebo stromov stanovištne vhodných pôvodných druhov.
- l1.5) Ak sa bude realizovať pozdĺžny rigol, dreviny je potrebné vysádzať mimo neho (kry min. 1 m a stromy min. 2 m od jeho okrajov).
- l1.6) Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie).
- l1.7) Monitorovať a odstraňovať invázne druhy.
- l1.8) Zasakovací pás má byť vedený po vrstevnici - teda bez pozdĺžneho sklonu.

12) Medze a línie drevín na veľkoblokovej hospodárskej pôde - EP3

- 12.1) Výsadba línie stromov (s cieľovým rozstupom 8 – 12 m) a krov. Vylúčiť nepôvodné dreviny a použiť pôvodné a stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých stromov (napr. pôvodné druhy dubov, lipy, hraby, javory, jarabina vtáčia, čerešňa, buk). Z krov možno využiť napr. trnky, ruže šípové, bazu čiernu, hlohy, kalinu, bršlen. Umožniť a podporovať rast nových jedincov drevín z prirodzeného náletu. V prípade remízok vysadiť alebo podporiť vznik plošného porastu drevín.
- 12.2) Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- 12.3) Pri ďalšej starostlivosti vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov.
- 12.4) Odstraňovať invázne druhy, monitorovať a potláčať ich prípadný výskyt.
- 12.5) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

13) Vytvorenie brehových porastov mokradných jarkov a kanálov - EP4, EP5

- 13.1) Podporovať šírenie pôvodných, stanovištne vhodných drevín. Ponechať širší pás (minimálne 3 m od brehu po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo iná infraštruktúra) okolo toku bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie brehových porastov. Na miestach, kde nie je perspektíva prirodzeného rastu drevín brehový porast založiť výsadbou - výsadba línie stromov (s cieľovým rozstupom 8 – 12 m) a krov po oboch brehoch toku. Vylúčiť nepôvodné dreviny a použiť pôvodné a stanovištne vhodné listnaté dreviny (napr. vrbu, jelše, bresty, jaseň, javor poľný a pod.). Z krov možno využiť napr. lieska, kalina obyčajná, svíb, bršlen európsky, baza.
- 13.2) Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- 13.3) Pri ďalšej starostlivosti vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov.
- 13.4) Zamedziť nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti jarkov a zamedziť tak negatívne vplyvy na ekostabilizačné prvky.
- 13.5) Dôsledne monitorovať a odstraňovať invázne rastliny.
- 13.6) Pri manažmente mokradných spoločenstiev postupovať na základe patričných manažmentových modelov.
- 13.7) Zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

14) Aleje stromov pozdĺž ciest - EP6, EP7, EP8, EP9, EP10, EP11, EP16

- 14.1) Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov. Ak z nejakého dôvodu dôjde k odumretiu dreviny alebo jej strate iným spôsobom, je potrebné dosadiť namiesto nej iného jedinca, ktorý v budúcnosti túto drevinu nahradí. Nemalo by ísť o invázne druhy, ideálne sú dreviny miestnej proveniencie. Pokiaľ ide o alej k cintorínu, vzhľadom na súčasný charakter aleje sú najvhodnejšími lipy.
- 14.2) Na miestach okolo ciest bez stromov výsadba línie stromov s cieľovým rozstupom 8 – 12 m, tam, kde je to možné, po oboch stranách cesty. Rezervovať však pri tom koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie ciest. V prípade, že okolo cesty už nejaké dreviny rastú, dosadenie drevín do vytvorenia súvislej aleje. Využiť pôvodné a stanovištne vhodné dreviny (napr. duby, buk, hrab, lipy, javory, jaseň, jarabiny, v nižšie položených častiach katastra môžu byť vysadené aj ovocné dreviny napr. jablone, hrušky, čerešne), nevysádzať nepôvodné

druhy. Umožniť a podporovať rast nových jedincov drevín z prirodzeného náletu. Líniový porast drevín je vhodné doplniť krovitou vrstvou, ktorá by, popri ekologických funkciách, posilnila pozitívne vplyvy porastu a zabezpečovala tiež ochranu cesty pred tvorbou snehových závejov. Pri výsadbe možno využiť napr. trnky, ruže šípové, bazu čiernu, hlohy.

- 14.3) Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s prípadným dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- 14.4) Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie invázných druhov.
- 14.5) Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt.
- 14.6) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

15) Línie alebo porasty drevín, slúžiace ako ochranná bariéra - EP12, EP13, EP14, EP15

- 15.1) V jestvujúcej výsadbe (EP15) vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov. Ak z nejakého dôvodu dôjde k odumretiu dreviny alebo jej strate iným spôsobom, je potrebné dosadiť namiesto nej iného jedinca, ktorý v budúcnosti túto drevinu nahradí. Nemalo by ísť o invázne druhy, ideálne sú dreviny miestnej proveniencie. Bylinnú časť EP15 naďalej extenzívne prepásať, prípadne extenzívne kosiť alebo striedať oba typy hospodárenia.
- 15.2) V prípade potreby zabezpečiť drevinám v historickom parku potrebné ošetrovanie odborníkom - arboristom.
- 15.3) Radová výsadba stromov a krov v navrhovanej línii EP tam, kde dreviny aktuálne nerastú. Stromy sadiť v cieľovom rozstupe 8 – 12 m, použiť výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých drevín (pôvodné druhy dubov, lipy, javory, hraby, jarabiny, čerešne...). Výsadbu stromov je možné doplniť o niektoré pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka, svíb, bršlen, kalina...), v dôsledku čoho sa nebudú v podrade šíriť ruderalne druhy a nebude si vyžadovať trvalý manažment.
- 15.4) Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s prípadným dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- 15.5) Vysadené porasty nevyrúbavať a prípadnú obnovu v budúcnosti zabezpečovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov.
- 15.6) Potláčať prípadný výskyt invázných druhov.
- 15.7) Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

ZÁVER POSUDKU

Predložená Správa o hodnotení strategického dokumentu splnila požiadavky vyplývajúce zo zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Správa bola vypracovaná na dostatočnej úrovni a spĺňa požiadavky a ciele procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona.

Z dodaných stanovísk pätnásť subjektov nemalo k navrhovanému strategickému dokumentu žiadne pripomienky. Niektoré subjekty (3) vyslovili súhlas s niekoľkými odporúčajúcimi pripomienkami a požiadavkami.

Po podrobnom preštudovaní predmetnej Správy o hodnotení strategického dokumentu a samotného strategického dokumentu ÚPN-O na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v súlade s ustanoveniami zákona, sa zväžil:

- význam očakávaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva,
- vplyvy na životné prostredie z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentami,
- úroveň spracovania oznámenia, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania Správy o hodnotení strategického dokumentu,
- výsledok verejného prerokovania Správy o hodnotení strategického dokumentu,
- doručené stanoviská a konzultácie počas celého priebehu procesu posudzovania a za súčasného stavu poznania.

Nejasnosti, ktoré sa v doterajšom priebehu vyskytli, už boli akceptované, spresnené, vysvetlené, prípadne budú doriešené v ďalšej fáze tvorby územného plánu obce Slovenské Pravno. Nemajú zásadný vplyv na vydanie záverečného stanoviska z procesu posudzovania.

Navrhovaný strategický dokument „**Územný plán obce Slovenské Pravno**“ predstavuje rozvojový dokument pre obec. Umožňuje primeraný rozvoj obce, najmä v oblasti bývania, občianskej vybavenosti, zelene, športu, rekreácie, malých fariem a dopravnej a technickej infraštruktúry. Neprináša žiadne návrhy, ktoré by výrazne zhoršovali životné prostredie, poškodzovali prírodu a krajinu. Je možné ho považovať za environmentálne prijateľný a preto

odporúča sa

po dopracovaní pripomienok

pokračovať v ďalšom procese obstarávania a schvaľovania strategického dokumentu vo variante v ktorom bol predložený na posudzovanie vplyvov na životné prostredie a vydať kladné záverečné stanovisko príslušného orgánu so stanovením podmienok a opatrení na vylúčenie alebo zníženie negatívnych vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie

Pri dopracovaní strategického dokumentu je potrebné zohľadniť opatrenia uvedené v kapitole F tohto odborného posudku, pričom viaceré opatrenia sú predložené vo forme odporúčaní a ďalšie opatrenia vychádzajú zo stanovísk predložených v procese posudzovania strategického dokumentu a ďalšie citujú požiadavky v súčasnosti platných právnych predpisov.

Konkrétne projekty a činnosti v riešenom území musia dodržiavať záväzné regulatívy predkladaného strategického dokumentu (ÚPN-O Slovenské Pravno) a musia byť predmetom posúdenia podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktoré bude vykonané ešte pred vydaním povolenia podľa osobitných predpisov.

Posudok je vypracovaný v dvoch písomných vyhotoveniach a 2 x na elektronickom nosiči dát, má 57 strán. Návrh záverečného stanoviska podľa § 13 ods. 9 zákona sa nachádza v textovej prílohe posudku.

V Rajeckých Tepliciach dňa 14.06.2024

Vypracoval: Ing. Milan Hodas

PRÍLOHY

- Textová príloha č. 1: Návrh záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu „Územný plán obce Slovenské Pravno“ (ako samostatná príloha na konci textu).